

ZARZĄDZENIE NR 86/24
BURMISTRZA MIASTA I GMINY SZLICHTYNGOWA

z dnia 27 czerwca 2024 r.

w sprawie przyjęcia "Planu Ochrony Zabytków Miasta i Gminy Szlichtyngowa na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych"

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r., poz. 609), art. 88 ust. 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840 ze zm.) oraz § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2004 r., Nr 212, poz. 2153) zarządza się, co następuje:

§ 1. W celu ochrony zabytków występujących na terenie Miasta i Gminy Szlichtyngowa, przed zniszczeniem, uszkodzeniem lub zaginięciem w przypadku sytuacji kryzysowych lub konfliktu zbrojnego wprowadza się do stosowania "Plan Ochrony Zabytków Miasta i Gminy Szlichtyngowa na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych".

§ 2. "Plan Ochrony Zabytków Miasta i Gminy Szlichtyngowa na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych" stanowi obowiązujący dokument określający działania instytucji jednostek organizacyjnych i służb, które w codziennej działalności oraz w czasie sytuacji kryzysowych i konfliktu zbrojnego realizują zadania związane z ochroną dóbr kultury.

§ 3. Wykonanie zarządzenia powierza się pracownikom Urzędu Miasta i Gminy Szlichtyngowa odpowiedzialnym za obronę cywilną oraz ochronę zabytków.

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Burmistrz Miasta i Gminy
Szlichtyngowa

Jolanta Wielgus

**PLAN OCHRONY ZABYTEKÓW
MIASTA I GMINY SZLICHTYNGOWA
NA WYPADEK KONFLIKTU ZBROJNEGO
I SYTUACJI KRYZYSOWYCH**

Zap. BURMISTRZA

[Signature]
BURMISTRZA

Burmistrz Miasta i Gminy Szlichtyngowa

Opracowanie: mgr Bartosz Idryjan

UZGODNIONO:
LUBUSKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTEKÓW

[Signature]
Lubuski Wojewódzki Konserwator Zabytków

UZGODNIONO:

STAROSTA

[Signature]
Szef OC/Starosta Powiatu Wschowskiego

STAROSTWO POWIATOWE
we Wschowie
WYDZIAŁ ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO
67-400 Wschowa, Pl. Kosynierów 1c
tel./fax 65 540 48 00

Szlichtyngowa, Grudzień 2023 r.

[Signature]
NACZELNIK
Wydziału Zarządzania Kryzysowego

SPIS TREŚCI

Część opisowa

Lp.	Wyszczególnienie	Nr strony
1.	Arkusz aktualizacyjny	4
2.	Podstawy prawne	5-7
3.	Wstęp	8
3.1.	Zapobieganie	9
3.2.	Podwyższenie gotowości	9
3.3.	Reagowanie	9
3.4.	Zabezpieczenie	10
3.5.	Ochrona zabytków ruchomych	10
4.	Charakterystyka miasta i gminy Szlichtyngowa	11
4.1.	Sytuacja geopolityczna.	11
4.2.	Analiza terenu.	12
4.2.1.	Sieć dróg.	12-13
4.2.2.	Sieć kolejowa	13
4.2.3.	Sieć rzeczna.	13-14
4.2.3.	Zalesienie.	14
4.2.4.	Złoża surowców naturalnych.	15
5.	Obszary i obiektu zabytkowe – zasób, formy ochrony.	16-18
5.1.	Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków znajdujących się na terenie miasta i gminy Szlichtyngowa	18-22
5.2.	Wykaz zabytków ruchomych wpisanych do rejestru zabytków	22-27
5.3.	Wykaz stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków	28-29
6.	Zabytki nieruchome podlegające zabezpieczeniu na wypadek konfliktu zbrojnego lub sytuacji kryzysowych – wykaz i opis.	30-38
7.	Stopień spodziewanego zagrożenia dla zabytków na terenie miasta i gminy Szlichtyngowa	39
7.1.	Pożar	40-41
7.2.	Podtopienie i zalanie	41-42
7.3.	Wystąpienie katastrofalnych zjawisk atmosferycznych	43-44
7.4.	Zagrożenie atakiem terrorystycznym	44
7.5.	Zagrożenia środkami biologicznymi, chemicznymi i promieniotwórczymi	45-46
7.6.	Zagrożenia wojenne	47-48
8.	Wnioski z analizy rozmieszczenia i zagrożenia dla zabytków oraz sposoby ich ochrony w zależności od zagrożenia.	49
8.1.	Ochrona zabytków nieruchomych.	49-50
8.2.	Ochrona zabytków ruchomych.	50
8.3.	Sposoby poprawy bezpieczeństwa najważniejszych zabytków.	50
8.4.	Spodziewane zagrożenia dla zabytków na terenie gminy Szlichtyngowa.	50-51
9.	Procedury postępowania w razie sytuacji kryzysowych zagrażających bezpieczeństwu zabytków w terenie.	52

9.1.	Pożar	52
9.2.	Podtopienia i zalania	53
9.3.	Wystąpienie katastrofalnych zjawisk atmosferycznych	54
9.4.	Zagrożenia środkami biologicznymi, chemicznymi i promieniotwórczym	55
9.5.	Katastrofa budowlana, techniczna, komunikacyjna lub zniszczenie obiektów budowlanych i infrastruktury technicznej	57-58
9.6.	Zagrożenie atakiem terrorystycznym	58
9.7.	Zaistnienie aktów wandalizmu	61
9.8.	Ochrona zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego	62
9.9.	Zadania w czasie podwyższonej gotowości	63
9.10	Zadania w czasie działań militarnych	63-65
9.11.	Logistyczne zabezpieczenie działań ochrony zabytków	64-65
10.	Wykonanie zabezpieczenia zabytków nieruchomych wraz ze sposobami zabezpieczeń oraz danymi dotyczącymi realizacji prac	66-71
11.	Wykaz jednostek organizacyjnych chroniących zabytki ruchome	72
12.	Rodzaje i liczba zabytków ruchomych podlegających rozśrodkowaniu i ewakuacji wraz z opisem prowadzonych prac	72
13.	Sposób współdziałania, powiadamiania i łączności	73
14.	Sposoby informowania o stratach w zabytkach.	74-75
15.	Zestawienie prac dokumentacyjnych i konserwatorsko - zabezpieczających w razie wystąpienia strat i szkód w zabytkach	76
16.	Wykaz z adresami jednostek, instytucji, organizacji, konserwatorów, przewidzianych do udzielenia pomocy zabytkom w razie zagrożenia	77
17.	Oznakowanie obiektów zabytkowych znakiem rozpoznawczym Konwencji Haskiej	78
18.	Wzór karty tożsamości dla personelu przydzielonego do ochrony zabytków	79
19.	Formularz zgłoszenia strat w zabytkach	80

1. ARKUSZ AKTUALIZACJI PLANU OCHRONY ZABYTEKÓW:

[illegible]

2. PODSTAWA PRAWNA:

I. Międzynarodowe – konwencje:

1. Konwencja o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego wraz z regulaminem wykonawczym do tej konwencji oraz protokół o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego z dnia 14 maja 1954 r. w Hadze (Dz.U. z 1957 r. Nr 46, poz. 212);
2. Drugi Protokół sporządzony w Hadze dnia 26 marca 1999 r. do Konwencji o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego, podpisanej w Hadze dnia 14 maja 1954 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 248);
3. Konwencja z dnia 16 października 1972 r. w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego. (Dz.U. z 1976 r. Nr 32, poz. 190);

II. Krajowe – ustawy:

1. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2018 r., poz. 2067);
2. Ustawa z dnia 18 kwietnia 2002 r., o stanie klęski żywiołowej (Dz. U. z 2017 r., poz. 1897);
3. Ustawa z dnia 21 czerwca 2002 r. o stanie wyjątkowym (Dz. U. z 2017 r., poz. 1928);
4. Ustawa z dnia 29 sierpnia 2002 r. o stanie wojennym oraz o kompetencjach Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych i zasadach jego podległości konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r., poz. 1932);
5. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 1398);
6. Ustawa z dnia 11 sierpnia 2001 r. o szczegółowych zasadach odbudowy, remontów lub rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działań żywiołu (Dz. U. z 2018 r., poz. 1345);
7. Ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. z 2019 r. poz. 917);
8. Ustawa z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2019 r., poz. 553);
9. Ustawa o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1541);
10. Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz. U. z 2018 r. poz. 2142);
11. Ustawa o ochronie przeciwpożarowej z dnia 24 sierpnia 1991 r. (Dz. U. z 2019 r., poz. 13722);
12. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869);

III. Krajowe – rozporządzenia:

1. Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (Dz. U. nr 212 z dnia 29 września 2004 r., poz. 2153);
2. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 kwietnia 2006 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010 r. Nr 109, poz. 719);

3. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. z 2009 r. Nr 124, poz. 1030);
4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 września 1993 r. w sprawie powszechnej samoobrony ludności (Dz. U. z 1993 r. Nr 91, poz. 421);
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin (Dz. U. z 2002 r., Nr 96, poz. 850);
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2004 r. w sprawie warunków i trybu planowania i finansowania zadań wykonywanych w ramach przygotowań obronnych państwa przez organy administracji rządowej i organy samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2004 r., Nr 152, poz. 1599);
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie świadczeń osobistych i rzeczowych na rzecz obrony w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny (Dz. U. z 2004 r., Nr 203, poz. 2081);
8. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 sierpnia 2004 r. w sprawie świadczeń rzeczowych na rzecz obrony w czasie pokoju (Dz. U. z 2004 r. Nr 181, poz. 1872);
9. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 października 2004 r. w sprawie świadczeń osobistych na rzecz obrony w czasie pokoju (Dz. U. z 2004 r., Nr 229, poz. 2307);
10. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 lutego 2004 r. w sprawie warunków i sposobu przygotowania i wykorzystania transportu na potrzeby obronne państwa, a także jego ochrony w czasie wojny oraz właściwości organów w tych sprawach (Dz. U. z 2004 r., Nr 34, poz. 294);
11. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 1 grudnia 2008 r. w sprawie zabezpieczenia zbiorów w muzeach przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem grożącym zniszczeniem lub utratą muzealiów oraz sposobów przygotowania zbiorów do ewakuacji w razie powstania zagrożenia (Dz. U. z 2008 r. Nr 229, poz. 1528);
12. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2011 r. Nr 113, poz. 661);
13. Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 2 lutego 2004 r. w sprawie wzoru znaku informacyjnego umieszczanego na zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków (Dz. U. Nr 30, z 2004 r. poz. 259);

IV. Krajowe – decyzje ministerialne:

1. Decyzja Nr 72/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 6 marca 2014r. w sprawie przestrzegania zasad ochrony dóbr kultury w działaniach Sił Zbrojnych RP (Dz. U. MON z 2014 r. poz. 83);

V. Krajowe – obwieszczenia:

1. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 26 marca 2012 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2012 r., poz. 461);
2. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 12 listopada 2010 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu – Prawo budowlane (Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623);
3. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 26 lipca 2005 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o ochronie osób i mienia (Dz. U. z 2012 r. poz. 1099);

3. WSTĘP:

Dobra kultury narażone są na różnorodne zagrożenia. Na podstawie doświadczeń historycznych można stwierdzić, że największe straty w zabytkach odnotowywane są w czasie wojny. Dlatego społeczność międzynarodowa wypracowała instrumenty prawne, które powinny zabezpieczać dobra kultury na wypadek konfliktów zbrojnych i zdarzeń kryzysowych.

Natura zagrożeń może być dwójaka. Są one powodowane przez siły przyrody (trzęsienia ziemi, huragany, ulewy, powodzie, wyładowania atmosferyczne), bądź przez działanie człowieka (wojny, kradzieże, podpalenia, uszkodzenia i zniszczenia, terroryzm), lub zaniechanie (zaniedbanie, lekceważenie, ignorancję, brak wyobraźni). Zagrożenia mogą mieć charakter jednostkowy, lokalny, ponadregionalny lub międzynarodowy. Wymagają więc regulacji i działań wewnętrznych - państwowych oraz regulacji i działań międzynarodowych. Jak pokazują doświadczenia z poprzednich konfliktów zbrojnych (wojen), zniszczenia dóbr kultury były dokonywane różnymi sposobami i środkami.

Ważniejsze z nich to:

1. Zniszczenia mechaniczne - na skutek bezpośredniego rażenia bombami lotniczymi, rakietami burzącymi, pociskami artyleryjskimi, ogniem z ciężkiej broni maszynowej, ładunkami wybuchowymi.
2. Zniszczenia lub uszkodzenia powodowane przekroczeniem naprężeń dynamicznych na skutek wstrząsów, drgań podłoża i fundamentów, silnych podmuchów i zawirowań powietrza.
3. Zniszczenia spowodowane pożarem na skutek działania pocisków i bomb zapalających, podpalenia bezpośredniego lub wynikającego z uszkodzeń instalacji wewnętrznych, np. elektrycznych, ciepłowniczych lub gazowych.
4. Uszkodzenia lub zniszczenia spowodowane działaniem substancji chemicznych używanych w celach bojowych.
5. Zniszczenia lub uszkodzenia na skutek promieniowania po wybuchu jądrowym (zwłaszcza dekoracje malarskie i zabytki malarstwa).
6. Zniszczenia ruchomych dzieł sztuki i zbiorów powodowane grabieżą, umyślnym lub nieumyślnym uszkodzeniem - utrata zbiorów lub pojedynczych dzieł sztuki przejętych w czasie działań wojennych przez oddziały nieprzyjaciela lub skradzione w celu uzyskania zysku w czasie pokoju.

Ochrona zabytków, na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych, polega na planowaniu, przygotowaniu i realizacji przedsięwzięć zapobiegawczych, dokumentacyjnych, zabezpieczających, ratowniczych i konserwatorskich, mających na celu ich uratowanie przed zniszczeniem, uszkodzeniem lub zaginięciem. Powyższe przedsięwzięcia są realizowane poprzez:

- I. Zapobieganie i prowadzenie prac przygotowawczych – w czasie poprzedzającym wystąpienie konfliktu zbrojnego lub sytuacji kryzysowej.
- II. Podwyższenie gotowości wprowadzonej w okresie narastania bezpośredniego zagrożenia poprzez właściwe organy kierowania kryzysowego.
- III. Reagowanie w czasie wystąpienia i trwania konfliktu zbrojnego lub sytuacji kryzysowej.

IV. Zabezpieczenie i dokumentowanie po ustąpieniu konfliktu zbrojnego lub sytuacji kryzysowej.

V. Ochrona zabytków ruchomych.

3. 1. ZAPOBIEGANIE:

Zapobieganie i prowadzenie prac przygotowawczych obejmuje w szczególności następujące przedsięwzięcia i czynności:

1. Opracowanie planów ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych oraz ich aktualizację.
2. Kontrolę i doskonalenie stanu technicznego zabytków.
3. Instalowanie i utrzymanie w sprawności urządzeń i systemów zabezpieczenia zabytków, w tym sygnalizacji wykrywania i alarmowania.
4. Wykonywanie ewidencji i dokumentacji zabytków podlegających ochronie.
5. Projektowanie i wykonywanie prac inżyniersko – technicznych zabezpieczających przy zabytkach takich jak:
  - a) podwyższenie klasy odporności ogniowej i poprawa właściwości konstrukcyjnych,
  - b) zabezpieczenia przed skutkami wybuchów, wichur, śnieżyc, powodzi lub zalania z innych przyczyn, osunięć lub zapadnięć gruntu,
  - c) odbudowa lub osłona fragmentów szczególnie wartościowych i narażonych na destrukcję.

3. 2. PODWYŻSZENIE GOTOWOŚCI:

1. Demontaż i ukrycie najcenniejszych detali architektonicznych i elementów wyposażenia.
2. Przygotowanie i rozmieszczenie znaków Konwencji o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego wraz z Regulaminem wykonawczym do tej Konwencji oraz Protokołem o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego, podpisanej w Hadze dnia 14 maja 1954 roku, zwanej dalej „Konwencją Haską”.
3. Zgromadzenie i utrzymanie w gotowości urządzeń, sprzętu, narzędzi, opakowań, materiałów niezbędnych do wykonywania prac zabezpieczających i działań ratowniczych.
4. Zorganizowanie systemu monitorowania zagrożeń, alarmowania i powiadamiania.
5. Wyznaczenie i przygotowanie zespołów ludzkich do prac zabezpieczających i działań ochronnych.
6. Zorganizowanie współdziałania właścicieli, zarządców i użytkowników zabytków, organów administracji publicznej, specjalistycznych służb, jednostek i instytucji, Sił Zbrojnych RP oraz wolontariatu działań ochronnych.

3.3. REAGOWANIE:

Reagowanie to zespół przedsięwzięć mających na celu zminimalizowanie strat wśród obiektów zabytkowych. Podczas Reagowania prowadzi się akcje ratownicze oraz udziela wsparcia właścicielom (administratorom) obiektów zabytkowych oraz podmiotom ratowniczym.

3.4. ZABEZPIECZENIE:

Zabezpieczenie i dokumentowanie obejmuje:

- Zabezpieczenie zabytków przed dalszą destrukcją po ustąpieniu bezpośredniego zagrożenia.
- Dokumentowanie zdarzeń, strat i podjętych działań,
- Informowanie właściwych organów administracji publicznej, w szczególności wojewódzkiego konserwatora zabytków oraz organów założycielskich o stratach, podjętych działaniach i ewentualnych potrzebach pomocy.

3. 5. OCHRONA ZABYTEKÓW RUCHOMYCH:

Ochrona zabytków ruchomych polega na podjęciu, w zależności od sytuacji i posiadanych możliwości, następujących czynności:

- a) zabezpieczenia ich przed zniszczeniem lub uszkodzeniem, w miejscu stałego przechowywania, oraz na zorganizowaniu stałego dozoru,
- b) przemieszczenia do innych, przygotowanych pomieszczeń jednostki organizacyjnej.
- c) rozśrodkowania zabytków do innych wytypowanych i przygotowanych obiektów w tej samej miejscowości.
- d) ewakuacji do uprzednio wyznaczonych przygotowanych obiektów poza miejscowością ich stałego przechowywania, jeżeli nie ma możliwości ich właściwego zabezpieczenia na miejscu lub w tej samej miejscowości, oraz zapewnienia stałego dozoru.
- e) ewakuacji najcenniejszych zabytków za granicę w przypadku konfliktu zbrojnego,
- f) przyjmowania, na wniosek właściciela lub posiadacza, cennych zabytków na czasowe przechowywanie przez publiczne jednostki organizacyjne kultury.

4. CHARAKTERYSTYKA MIASTA I GMINY SZLICHTYNGOWA.

4.1. SYTUACJA GEOPOLITYCZNA:

Gmina Szlichtyngowa jest gminą miejsko-wiejską, położoną we wschodniej części województwa lubuskiego w południowej części powiatu wschowskiego, w obrębie Pradoliny Głogowskiej i Wysoczyzny Leszczyńskiej. W jej południowej części przepływa rzeka Odra, do której na wysokości wsi Wyszaków wpływa jej dopływ - Barycz. Najbliżej położone większe aglomeracje miejskie to Głogów oraz Wschowa.

Gmina Szlichtyngowa liczy 4 931 mieszkańców, zamieszkuje ją ok. 13% ogółu ludności powiatu. Gmina stanowi 16% powierzchni powiatu i 1% powierzchni województwa.

- Powierzchnia Gminy wynosi 99,74 km²
- Gęstość zaludnienia w Gminie: 49 osób/km²
- W ogólnej liczbie mieszkańców (4 931) – 50,64% stanowią kobiety, a 49,36% stanowią mężczyźni. [źródło: www.polskawliczbach.pl/gmina_Szlichtyngowa].

Organem stanowiącym Gminy Szlichtyngowa jest Rada Miejska Szlichtyngowa, która liczy 15 radnych. Organem wykonawczym jest Burmistrz Miasta i Gminy.

Burmistrzowi podlegają następujące gminne jednostki organizacyjne:

- 1) Urząd Miasta i Gminy Szlichtyngowa;
- 2) Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej;
- 3) Zakład Budżetowy Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Szlichtyngowej;
- 4) Instytucja Kultury Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Szlichtyngowej;
- 5) Szkoła Podstawowa w Jędrzychowicach;
- 6) Szkoła Podstawowa im. Danuty Siedzikówny „Inki” w Starych Drzewcach;
- 7) Zespół Placówek Edukacyjnych w Szlichtyngowej (Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Szlichtyngowej i Przedszkole Samorządowe im. Pluszowego Misia w Szlichtyngowej)

Na terenie Gminy zlokalizowanych jest łącznie 10 miejscowości: miasteczko Szlichtyngowa oraz 10 wsi: Dryżyna, Gola, Górczyna, Jędrzychowice, Kowalewo, Małe Drzewce, Nowe Drzewce, Stare Drzewce, Wyszaków, Zamysłów. W Gminie Szlichtyngowa jest 9 sołectw: Dryżyna, Gola, Górczyna, Jędrzychowice, Kowalewo, Nowe i Małe Drzewce, Stare Drzewce, Wyszaków, Zamysłów.

Gmina Szlichtyngowa stanowi przestrzeń wielokulturową w wymiarze dziedzictwa przeszłości i zabytków. Obszar gminy oparty jest przede wszystkim o społeczności postmigracyjne. Przybyła tu ludność napływowa etnicznie polska z terenów dawnej Polski wschodniej, ale również grupy ludności z terenów Wielkopolski, wniosły do obecnego krajobrazu silny pierwiastek kulturowy, w postaci obyczajów religijnych, kultywowania świąt, tradycji rodzinnych.

Ryc. 1. Położenie gminy Szlichtyngowa na terenie powiatu i województwa.

4.2. ANALIZA TERENU:

Powierzchnia gminy wynosi 100 km². Obszar w 64% zdominowany jest przez użytki rolne, zaś lasy stanowią tylko ok. 29 %, co nadaje gminie typowo rolniczy charakter. Dominują gospodarstwa indywidualne, w których stosuje się głównie uprawę zbóż i roślin okopowych.

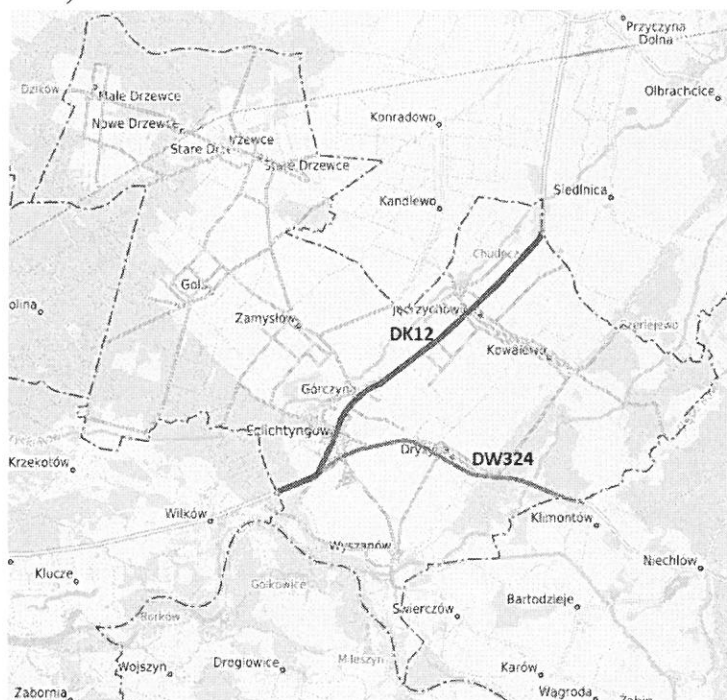
Ważnym miejscem na obszarze gminy jest ujście Baryczy do Odry, które znajduje się na Obszarze Natura 2000 PLC02002 Łęgi Odrzańskie. Ponadto, w południowej części terenu gminy znajduje się obszar chronionego krajobrazu Dolina Baryczy. Na jej terenie zaobserwować można: gniazda bociana czarnego, kolonie lęgowe kormoranów i czapli. Jest to ponadto obszar gromadzenia się w czasie przelotów łabędzi niemych oraz wielu gatunków kaczek.

Charakterystycznym elementem w krajobrazie kulturowym gminy są liczne założenia folwarczne, którym często towarzyszą budynki dworskie lub pałacowe oraz parki krajobrazowe, w których rosną drzewa o charakterze pomnikowym.

4.2.1. SIEĆ DRÓG:

Gminę Szlichtyngowa przecina ważny szlak drogowy – przebiegająca przez środek Szlichtyngowej główna droga przelotowa ze Wschowy do Głogowa (droga krajowa nr 12). Od

strony wschodniej przebiega natomiast droga prowadząca w kierunku miejscowości Góra (droga wojewódzka nr 324).

Ryc. 2. Sieć dróg w obszarze gminy Szlichtyngowa.

4.2.2. SIEĆ KOLEJOWA:

Od strony południowo-wschodniej przebiega linia kolejowa nr 372 Bojanowo – Odrzycko, nieczynna - zlikwidowana w 2013 r., po rozbiórce torowiska.

Ryc. 3. Lokalizacja nieczynnej linii kolejowej nr 372.

4.2.3. SIEĆ RZECZNA:

Na południe od miasta Szlichtyngowa przepływa rzeka Odra. Jedyna przeprawa mostowa znajduje się w miejscowości Wyszczanów, nad rzeką Barycz.

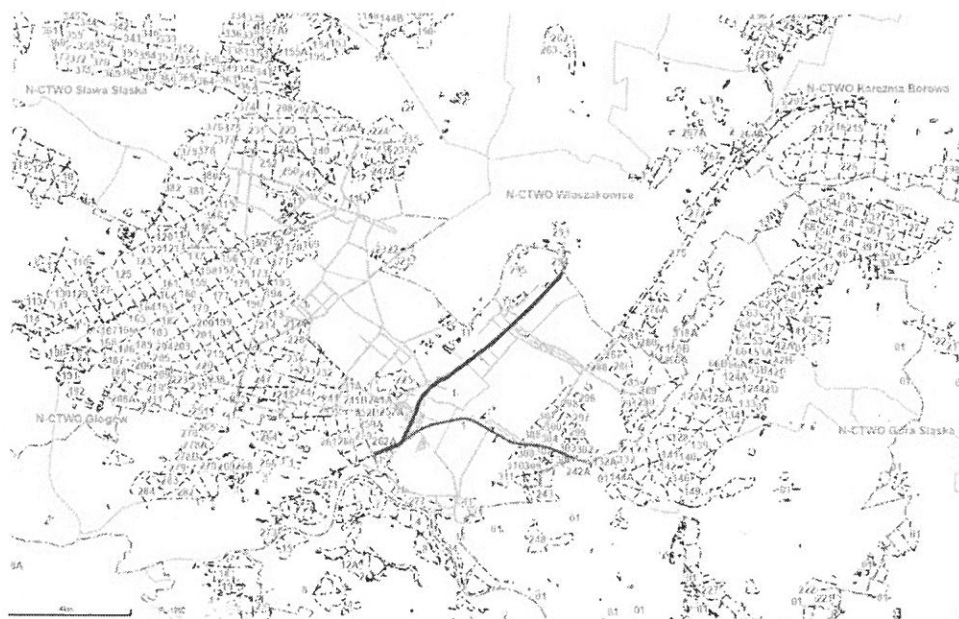
Obszar zagrożenia powodziowego, stanowiącego teren w pobliżu miejscowości Wyszczanów, wskazano na niżej zamieszczonej rycinie.

Ryc. 4. Rozmieszczenie cieków wodnych w obszarze gminy oraz obszar zagrożenia powodziowego [źródło: www.wody.gov.pl]

4.2.4.ZALESIENIE:

Na terenie gminy Szlichtyngowa lesistość wynosi 29,2 %, a grunty leśne ogółem zajmują 2969,23 ha. Z tego grunty leśne publiczne stanowią obszar 2880,94 ha, zaś prywatne 88,29 ha. [źródło: „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wschowskiego na lata 2019-2022 z perspektywą do 2026 r.”] Nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa sprawuje Starosta.

Ryc. 5. Zalesienie gminy Szlichtyngowa z podziałem na Nadleśnictwa.

4.2.4. ZŁOŻA SUROWCÓW NATURALNYCH:

Według „Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2017 roku” opracowanego przez Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy na terenie gminy Szlichtyngowa znajdują się złoża gazu ziemnego, piasków i żwirów.

Ryc. 5. Złoża surowców naturalnych w obszarze gminy Szlichtyngowa.

5. OBSZARY I OBIEKTY ZABYTKOWE – ZASÓB, FORMY OCHRONY:

Na terenie miasta i gminy Szlichtyngowa znajduje się wiele cennych zabytków nieruchomych, wśród których należy wymienić przede wszystkim zabytki: sakralne, założenia zieleni projektowanej wraz z pałacami, dworami i folwarkami, mieszczańskiego budownictwa murowanego, zabytki techniki oraz cmentarze.

Miasto Szlichtyngowa posiada regularne rozplanowanie. Na ukształtowanie miasta wpływa przebiegająca przez jego środek główna droga przelotowa ze Wschowy do Głogowa (droga krajowa nr 12). Od strony wschodniej droga prowadząca w kierunku miejscowości Góra (droga wojewódzka nr 324). Od strony południowo-wschodniej przebiega linia kolejowa nr 372 Bojanowo – Odrzycko, zlikwidowana w 2013 r. Na południe od miasta płynie rzeka Odra.

Na terenie gminy Szlichtyngowa znajdują się ponadto następujące sołectwa: Stare Drzewce, Gola, Zamysłów, Jędrzychowice, Kowalewo, Dryżyna, Wyszaków, Górczyna. Są to przede wszystkim wsie o metryce średniowiecznej, powstałe w ciągu XIV-XV w. Brak jednak założeń o szczególnie czytelnych, pierwotnych elementach przestrzennych. Ma to związek między innymi z późniejszymi przemianami, zwłaszcza na przełomie XIX/XX w., kiedy nastąpiła modernizacja i rozbudowa układów wiejskich. W większości przypadków, miejscowości na terenie gminy posiadają układ ruralistyczny w formie ulicówki. Czytelny, ulicowy układ przestrzenny zachował się jedynie w Goli, Jędrzychowicach i Zamysławie. Pomimo wielu przekształceń, zwłaszcza w odniesieniu do poszczególnych elementów rozplanowania wsi, pierwotne układy przestrzenne miejscowości są nadal czytelne. Na terenach wiejskich zasadnicze znaczenie mają obiekty sakralne wraz z otoczeniem będącym najczęściej pozostałością cmentarzy i zieleni komponowanej w postaci założeń parkowych, a także dwory, pałace i towarzyszące im zabudowania folwarczne. Ponadto istotnym elementem krajobrazu kulturowego jest typowa zabudowa wiejska mieszkalna wraz z towarzyszącą jej zabudową gospodarczą, a także zabytki techniki takie jak remizy, młyny, zabudowa kolejowa itd. oraz użyteczności publicznej jak np. szkoły.

Obszar gminy charakteryzuje się znacznym nasyceniem zabytków. Są to zarówno pojedyncze obiekty jak i zespół budowlany, układy ruralistyczne, działa sztuki, a także elementy zagospodarowania przestrzeni, krajobrazy wiejskie kształtujące świadomość i tożsamość regionalną mieszkańców. Ciągłość kulturowa wielu miejscowości, które funkcjonowały na tym obszarze od średniowiecza, została przerwana po 1945 r. Mimo zniszczeń wojennych i powojennych, do dziś przetrwało wiele obiektów zabytkowych pochodzących z różnych epok o zróżnicowanych stylach architektonicznych. Krajobraz kulturowy gminy Szlichtyngowa stanowią obszary i obiekty o szczególnym znaczeniu. Należą do nich budynki o tradycyjnej zabudowie drewnianej, budynki murowane, kościoły, kaplice, cmentarze, zespoły folwarczne, założenia rezydencjonalne wraz z parkami i ogrodami. Szczególnie wysokie walory krajobrazowe ma zabudowa Jędrzychowic z barokowym pałacem stanowiącym dominantę krajobrazową oraz zabudowa wsi Wyszaków z zespołami zabudowy historycznej w postaci ruin kościoła oraz parku krajobrazowego. Na wyeksponowanie zasługują zespół budowlany i założenie urbanistyczne wraz z otoczeniem miasta Szlichtyngowa, układy ruralistyczne Goli, Jędrzychowic i Zamysłowa. Większość terenów osadniczych zachowała walory i wartości kulturowe, które wpisują się harmonijnie w krajobraz

przyrodniczy i kulturowy. Niestety, historyczna zabudowa w dużej mierze została przebudowana lub wyburzona albo znajduje się w złym stanie technicznym. Elementem dysharmonizującym historyczny krajobraz wiejski stanowią głównie popegeerowskie osiedla mieszkaniowe, a także współczesne modernizacje przeprowadzane niezgodnie ze sztuką konserwatorską. Skutki wojny, nie tylko bezpośrednie, spowodowane działaniami militarnymi, ale także powstałe w jej konsekwencji później, zubożyły dotkliwie wielowiekowy dorobek artystyczny pokoleń. W celu ochrony oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej w Ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami przewidziano formę ochrony w postaci parku kulturowego. Ochronę krajobrazu kulturowego prowadzi się ponadto poprzez zapisy w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w planach zagospodarowania przestrzennego. Ochronę tę zapewniają wyznaczone w w/w dokumentach strefy ochrony konserwatorskiej, jak również strefy ochrony ekspozycji oraz sformułowane dla nich ograniczenia.

Historyczny układ urbanistyczny.

Miasto Szlichtyngowa założone zostało na podstawie przywileju lokacyjnego nadanego Janowi Jerzemu Szlichtyngowi, sędziemu ziemskiemu wschowskiemu w 1644 r. przez króla Władysława IV Wazę. Na jego terenie zostali osadzeni uchodźcy niemieccy ze Śląska wyznania ewangelickiego. Miasto zostało założone na skraju wsi Górczyna, przy drodze ze Wschowy do Głogowa. Posiada regularny układ na planie kwadratu z usytuowanym w jego północno-zachodnim narożniku kwadratowym rynkiem i przyległym do niego od północnego wschodu, pochodzącym z połowy XVII w. zborem ewangelickim oraz szachownicowym układem ulic rozwiniętym w kierunku południowym. Zabudowa rynku zwarta, kalenicowa, pochodząca głównie z 2 połowy XIX wieku i początku XX wieku.

W celu ochrony cennego krajobrazu kulturowego miasto Szlichtyngowa zostało objęte ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków pod nr 1169A na podstawie decyzji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 21 maja 1990 r. jako zespół budowlany i założenie urbanistyczne. W granicach objętych ochroną konserwatorska znajdują się następujące zespoły:

- XVIII-wieczny układ przestrzenny zamknięty ulicami: Daszyńskiego, Sienkiewicza, Miodową i Głogowską.
- ulica Dworcowa z zabudową z początku XX wieku wraz z terenem dworca kolejowego.
- zabudowa ulicy Ogrodowej z początku lat 30. XX wieku.

Historyczne układy ruralistyczne.

Na terenie gminy Szlichtyngowa znajdują się przede wszystkim wsie o metryce średniowiecznej, powstałe w ciągu XIV-XV w. Brak jednak założeń o szczególnie czytelnych, pierwotnych elementach przestrzennych. Ma to związek między innymi z późniejszymi przemianami, zwłaszcza na przełomie XIX/XX w., kiedy nastąpiła modernizacja i rozbudowa układów wiejskich. W większości przypadków, miejscowości na terenie gminy posiadają układ ruralistyczny w formie ulicówki. Czytelny, ulicowy układ przestrzenny zachował się jedynie w Goli, Jędrzychowicach i Zamysławie. Pomimo wielu przekształceń, zwłaszcza w odniesieniu do poszczególnych elementów rozplanowania wsi, pierwotne układy przestrzenne

miejsowości są nadal czytelne. Na terenach wiejskich zasadnicze znaczenie mają obiekty sakralne wraz z otoczeniem będącym najczęściej pozostałością cmentarzy i zieleni komponowanej w postaci założeń parkowych, a także dwory, pałace i towarzyszące im zabudowania folwarczne. Ponadto istotnym elementem krajobrazu kulturowego jest typowa zabudowa wiejska mieszkalna wraz z towarzyszącą jej zabudową gospodarczą, a także zabytki techniki takie jak remizy, młyny, zabudowa kolejowa itd. oraz użyteczności publicznej jak np. szkoły. Układy ruralistyczne zostały najbardziej zniszczone w wyniku zaniedbań i niewłaściwych realizacji inwestycyjnych po II wojnie światowej. Dotyczy to głównie wsi, w których funkcjonowały Państwowe Gospodarstwa Rolne. Zdegradowana została zabudowa rezydencjonalna, zniszczeniu uległy założenia parkowe, a wprowadzenie nowej zabudowy ukierunkowanej na hodowlę przemysłową i produkcję rolną, przyczyniło się do zaburzenia pierwotnych układów przestrzennych folwarków. Elementem dewaloryzującym miejscowy krajobraz kulturowy, była ponadto budowa pegeerowskich osiedli mieszkaniowych z wielkiej płyty.

5.1. WYKAZ ZABYTEKÓW NIERUCHOMYCH WPISANYCH DO REJESTRU ZABYTEKÓW NA TERENIE MIASTA I GMINY SZLICHTYNGOWA:

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Gmina	Adres	Numer
1.	Stodoła dworska	DRYŻYNA	Szlichtyngowa		709/1607A z dnia 15.02.1965
2.	Kościół filialny pw. św. Jadwigi	GOLA	Szlichtyngowa		L-486/A 1042/240 z dnia 3.04.1961
3.	Dzwonnica kościelna	GOLA	Szlichtyngowa		1609 z dnia 15.03.1965
4.	Szkoła podstawowa	GOLA	Szlichtyngowa		1610 z dnia 15.03.1965
5.	Wiatrak	GOLA	Szlichtyngowa		1611 z dnia 15.03.1965
6.	Dwór	GOLA	Szlichtyngowa		1602 z dnia 15.02.1965
7.	Cmentarz żydowski	GÓRCZYNA	Szlichtyngowa		1156/A z dnia 28.11.1989
8.	Kościół ewangelicki ob. Rzymsko-katolicki filialny pw. bł. Jana z Dukli	JĘDRZYCHOWICE	Szlichtyngowa		L-492/A 695/130/A z dnia 31.07.1958
9.	Zespół dworski: dwór wraz z parkiem	JĘDRZYCHOWICE	Szlichtyngowa		1006/A z dnia 27.06.1986

10.	Spichlerz z 1880 r. /na terenie zespołu pałacowo- folwarcznego/	JĘDRZYCHOWICE	Szlichtyngowa		1441/A z dnia 9.08.1993
11.	Zespół dworski: pałac, oficyna, park	JĘDRZYCHOWICE	Szlichtyngowa		684/601A z dnia 20.06.1963
12.	Pałac	JĘDRZYCHOWICE	Szlichtyngowa		699/244/A z dnia 3.04.1961
13.	Były zajazd - dom obecnie nr 63 (dawniej nr 76)	JĘDRZYCHOWICE	Szlichtyngowa		712/1615 z dnia 15.03.1965
14.	Powozownia (nr 8e)	JĘDRZYCHOWICE	Szlichtyngowa		992/A z dnia 28.11.1985
15.	zagroda nr 47 (chata i stodoła)	KOWALEWO	Szlichtyngowa		715/1618/A z dnia 15.03.1965
16.	Kościół	STARE DRZEWCE	Szlichtyngowa		1041/129 z dnia 31.07.1958
17.	Układ przestrzenny i zespół budowlany podwórza folwarcznego, w tym budynek spichlerza oraz park krajobrazowy	STARE DRZEWCE	Szlichtyngowa		1489 z dnia 7.03.1994
18.	Dwór	STARE DRZEWCE	Szlichtyngowa		1043/614A 614 z dnia 20.06.1963 i 15.02.1965
19.	Wiatrak z 1757 r.	SZLICHTYNGOWA	Szlichtyngowa		1023 z dnia 11.08.1987
20.	Zespół budowlany i założenie urban.	SZLICHTYNGOWA	Szlichtyngowa		1169 z dnia 21.05.1990
21.	Dom mieszkalny	SZLICHTYNGOWA	Szlichtyngowa	Rynek 11	810/1643 z dnia 15.03.1965
22.	Dom mieszkalny	SZLICHTYNGOWA	Szlichtyngowa	Rynek 13	811/1644 z dnia 15.03.1965

23.	Dom mieszkalny	SZLICHTYNGOWA	Szlichtyngowa	Rynek 19	812/1635 z dnia 15.03.1965
24.	Dom mieszkalny	SZLICHTYNGOWA	Szlichtyngowa	Rynek 20	813/1636 z dnia 15.03.1965
25.	Dom mieszkalny	SZLICHTYNGOWA	Szlichtyngowa	Rynek 36	814/1637 z dnia 15.03.1965
26.	Dom mieszkalny	SZLICHTYNGOWA	Szlichtyngowa	Rynek 37	815/1638 z dnia 15.03.1965
27.	Dom mieszkalny	SZLICHTYNGOWA	Szlichtyngowa	Rynek 7	L-198/A (d.809/1642) z dnia 15.03.1965
28.	Dom nr 6 dawniej 3	WYSZANÓW	Szlichtyngowa		722/1653 z dnia 15.03.1965
29.	Budynek bramny z 1907 r. nr 16	WYSZANÓW	Szlichtyngowa		1488 z dnia 4.03.1994
30.	Kościół ruina	WYSZANÓW	Szlichtyngowa		720/1634 z dnia 15.03.1965
31.	Kościół pw. św. Magdaleny	ZAMYSŁÓW	Szlichtyngowa		692/126 z dnia 31.07.1958
32.	Pałac	ZAMYSŁÓW	Szlichtyngowa		682/619 z dnia 15.02.1965
33.	Pałac	ZAMYSŁÓW	Szlichtyngowa		704/619 z dnia 20.06.1963
34.	spichlerz dworski	ZAMYSŁÓW	Szlichtyngowa		706/1604 z dnia 15.03.1965

Architektura sakralna.

Podobnie jak w całym województwie lubuskim, architektura sakralna w krajobrazie kulturowym Gminy Szlichtyngowa ma charakter dominujący. Gotyk reprezentowany jest przez kościół pw. Jana z Dukli w Jędrzychowicach. Barok reprezentowany jest przede wszystkim przez wybudowany w 1752 roku kościół parafialny pw. św. Marii Magdaleny w Zamysławie. W XVIII stuleciu powstała również świątynia w Goli oraz w Starych Drzewcach.

Założenia rezydencjonalno- parkowe.

Wyjątkowa w skali powiatu jest liczba założeń rezydencjonalnych oraz folwarków. Do zabytkowej zieleni zalicza się parki pałacowe i dworskie, ogrody dworskie i willowe, parki

miejskie i aleje. Na terenie gminy Szlichtyngowa występują najczęściej parki podworskie i przypałacowe założone na przełomie XVIII/ XIX w., stanowiące pozostałości dawnych założeń rezydencjonalnych. Parki mimo, iż są często zaniedbane i wymagają zabiegów pielęgnacyjnych, posiadają czytelny pierwotny układ przestrzenno-kompozycyjny i mają charakter wartościujący krajobraz kulturowy miejscowości.

Cmentarze.

Pierwotnie cmentarze sytuowane były wokół kościołów, dopiero na początku XIX w., ze względów sanitarnych, zaczęto zakładać cmentarze poza terenami zurbanizowanymi. Zabytkowe cmentarze łączą w sobie warstwę materialną, określoną zachowaną substancją w postaci nagrobków, małej architektury (kaplice, ogrodzenia), drzewostanem i inną roślinnością jako elementem typowym oraz wartości niematerialne związane z kulturą duchową i wierzeniami religijnymi. Na terenie gminy Szlichtyngowa zlokalizowanych jest wiele zabytkowych cmentarzy, głównie ewangelickich, ale również katolickich powstałych na przełomie XVIII – XX w. Najcenniejszy cmentarz żydowski znajduje się w obrębie wsi Górczyna. Większość z nich jest jednak nieczynna, zaniedbana, z nielicznymi fragmentami nagrobków, wymagająca prac porządkowych i pielęgnacyjnych.

Kapliczki, krzyże, figury przydrożne.

Kapliczki stanowią trwały element polskiego krajobrazu. Są znakiem wiary przodków, elementem ich kultury i wierności tradycji. Często są świadkami historii ziem, świadectwem szczególnych wydarzeń. Należą do obiektów ruchomych, ale są połączone na stałe z gruntem, funkcjonując w otwartej przestrzeni.

Dryżyna

- figura przydrożna z rzeźbą św. Wawrzyńca, powstała w I poł. XVIII w.
- figura przydrożna przedstawiająca rzeźbę św. Jana Nepomucena z 1730 r.
- kapliczka z figurą Matki Bożej Niepokalanej powstała w 1949 r.
- kapliczka z figurą Chrystusa na Krzyżu powstała na początku XX w.
- kapliczka z figurą Matki Bożej powstała na początku XX w.

Gola

- kapliczka przydrożna z figurą Chrystusa, powstała na początku XX w.
- kapliczka przydrożna, powstała na początku XX w.
- krzyż przydrożny, wykonany w poł. XIX w.

Nowe Drzewce

- kapliczka przydrożna, słupowa, powstała w 1945 r.

Stare Drzewce

- kapliczka przydrożna, słupowa, powstała w połowie XIX w.
- słup z figurą Matki Boskiej Immaculaty, powstała w połowie XIX w.

Zamysłów

- kapliczka z figurą św. Jana Nepomucena, powstała w XVIII w.
- krzyż przydrożny przy plebanii, powstały w pierwszej poł. XIX w.

Pozostałe zabytki architektury i budownictwa.

Zabytki architektury i budownictwa stanowią nieodłączny element wszelkich założeń przestrzennych. Zróżnicowane są one pod względem funkcji oraz stylu. Poza omawianą wcześniej architekturą sakralną, rezydencjonalną i związaną z nią zabudową gospodarczą, do tej grupy zabytków zalicza się również obiekty użyteczności publicznej, zabytki techniki, budownictwo przemysłowe, a także budownictwo mieszkalne i gospodarcze. Typowym elementem zabudowy wsi na terenie gminy Szlichtyngowa jest proste budownictwo mieszkalne murowane z kamienia i cegły, wzniesione głównie na przełomie XIX – XX w., nielicznie w XVIII w., określone najczęściej w układzie kalenicowym oraz szczytowym, z typowymi dwuspadowymi dachami krytymi ceramiczną dachówką, z zachowaną niekiedy oryginalną stolarką okienną oraz drzwiową. Stosunkowo częstym elementem jest licznie występująca murowana zabudowa gospodarcza z przełomu XIX i XX w. Na terenie gminy Szlichtyngowa historyczna zabudowa wsi jest w znacznej mierze mocno zdewaloryzowana. Rzadko można już spotkać przykłady budownictwa ryglowego, jak przykładowo w folwarku w Jędrzychowicach. Spośród budownictwa mieszkalnego pozostało niewiele obiektów, które zachowały swój pierwotny charakter. Przemiany w obrębie zabudowy wiejskiej, które w ostatnich latach zyskały wyraźną dynamikę, przyczyniają się do zacierania pierwotnego rozplanowania miejscowości. Na terenie wsi coraz trudniej dostrzec przykłady małej architektury w postaci pieców chlebowych, gołębników, kuźni. Przemiany gospodarcze przyczyniły się w znacznej mierze do zaniku takich obiektów jak wiatraki, młyny wodne. Jedyny zachowany wiatrak typu koźlak przeniesiony ze wsi Gola znajduje się na przedmieściach Szlichtyngowej i wymaga przeprowadzenia prac konserwatorskich. Na terenie gminy zachowały się historyczne obiekty użyteczności publicznej głównie z początku XX w., takie jak szkoły (Szlichtyngowa, Stare Drzewce, Kowalewo, Gola), poczty (Stare Drzewce), dworce kolejowe (Szlichtyngowa, Stare Drzewce). Z zachowanych zabytków techniki można wymienić wieżę ciśnień w Jędrzychowicach, młyn w Szlichtyngowej, trafostacje w Starych Drzewcach i Nowych Drzewcach, Szlichtyngowej.

5.2. WYKAZ ZABYTEKÓW RUCHOMYCH NA TERENIE GMINY SZLICHTYNGOWA WPISANYCH DO REJESTRU ZABYTEKÓW

L.p.	Miejscowość	Gmina	Zabytek	Miejsce przechowywania	Nr rejestru zabytków Księgi B
1.	Dryżyna	Szlichtyngowa	figura przydrożna z rzeźbą św. Jana Nepomucena	Dryżyna 44	195/B
2.	Gola	Szlichtyngowa	Krzyż przydrożny	Gola 60	193/B

3.	Gola	Szlichtyn- gowa	Ołtarz główny wraz z tabernaku- lum	rzymskokato- licki kościół fil. pw. św. Jadwigi Śląskiej	L-B- 188/1
4.	Gola	Szlichtyn- gowa	Ołtarz boczny	rzymskokato- licki kościół fil. pw. św. Jadwigi Śląskiej	L-B- 188/2
5.	Gola	Szlichtyn- gowa	Ambona	rzymskokato- licki kościół fil. pw. św. Jadwigi Śląskiej	L-B- 188/3
6.	Gola	Szlichtyn- gowa	Chrzcielnica (bez misy)	rzymskokato- licki kościół fil. pw. św. Jadwigi Śląskiej	L-B- 188/4
7.	Gola	Szlichtyn- gowa	Krucyfiks	rzymskokato- licki kościół fil. pw. św. Jadwigi Śląskiej	L-B- 188/5
8.	Gola	Szlichtyn- gowa	Krzyż procesyjny	rzymskokato- licki kościół fil. pw. św. Jadwigi Śląskiej	L-B- 188/6
9.	Gola	Szlichtyn- gowa	Stacje Drogi Krzyżowej 13	rzymskokato- licki kościół fil. pw. św. Jadwigi Śląskiej	L-B- 188/7
10.	Gola	Szlichtyn- gowa	świecznik korpu- sowy	rzymskokato- licki kościół fil. pw. św. Jadwigi Śląskiej	L-B- 188/8
11.	Gola	Szlichtyn- gowa	Wieczna lampa	rzymskokato- licki kościół fil. pw. św. Jadwigi Śląskiej	L-B- 188/9
12.	Gola	Szlichtyn- gowa	Szafka na oleje święte	rzymskokato- licki kościół fil. pw. św. Jadwigi Śląskiej	L-B- 188/10
13.	Gola	Szlichtyn- gowa	Konfesjonał	rzymskokato- licki kościół fil. pw. św. Jadwigi Śląskiej	L-B- 188/11

14.	Gola	Szlichtyn- gowa	Organy piszczał- kowe	rzymskokato- licki kościół fil. pw. św. Jadwigi Śląskiej	L-B- 188/12
15.	Gola	Szlichtyn- gowa	Empora muzyczna	rzymskokato- licki kościół fil. pw. św. Jadwigi Śląskiej	L-B- 188/13
16.	Gola	Szlichtyn- gowa	Dzwon	rzymskokato- licki kościół fil. pw. św. Jadwigi Śląskiej	L-B- 188/14
17.	Gola	Szlichtyn- gowa	Dzwon	rzymskokato- licki kościół fil. pw. św. Jadwigi Śląskiej	L-B- 188/15
18.	Jędrzychowice	Szlichtyn- gowa	Ołtarz główny	rzymskokato- licki kościół fil. pw. św. Jana z Dukli	171 B/1
19.	Jędrzychowice	Szlichtyn- gowa	Ambona	rzymskokato- licki kościół fil. pw. św. Jana z Dukli	171 B/2
20.	Jędrzychowice	Szlichtyn- gowa	Chrzcielnica	rzymskokato- licki kościół fil. pw. św. Jana z Dukli	171 B/3
21.	Jędrzychowice	Szlichtyn- gowa	Drzwi do zakrystii	rzymskokato- licki kościół fil. pw. św. Jana z Dukli	171 B/4
22.	Jędrzychowice	Szlichtyn- gowa	Rzeźba Chrystus Ukrzyżowany (krucyfiks)	rzymskokato- licki kościół fil. pw. św. Jana z Dukli	171 B/5
23.	Jędrzychowice	Szlichtyn- gowa	Epitafium An- drzeja z Sienna Potworowskiego zm. 1694	rzymskokato- licki kościół fil. pw. św. Jana z Dukli	171 B/6

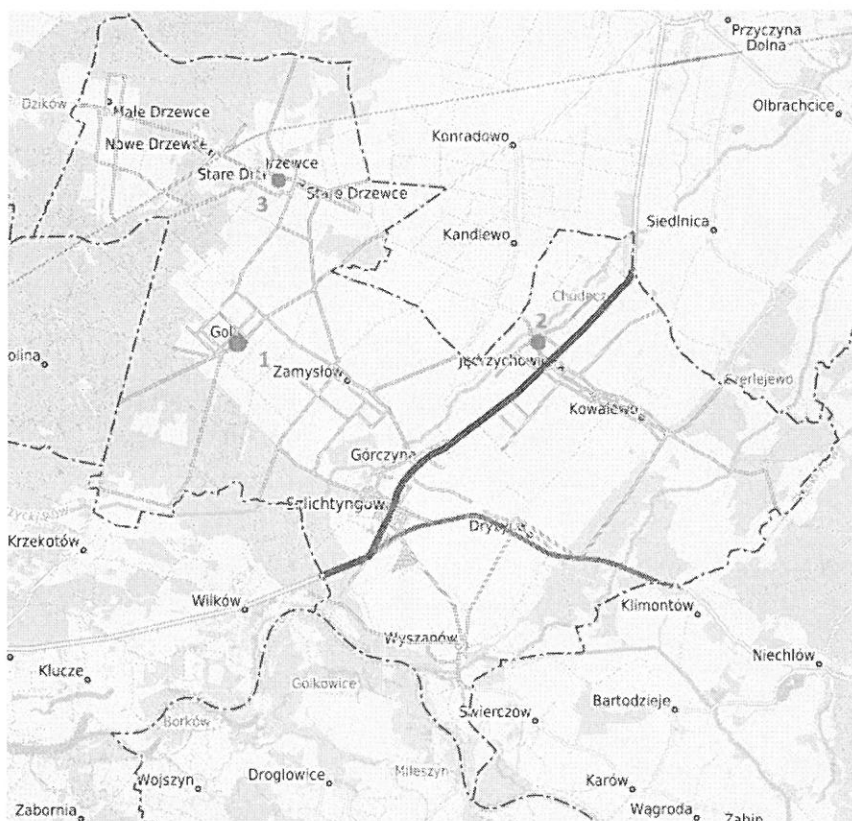
24.	Jędrzychowice	Szlichtyn- gowa	Płyta nagrobna Adama von Kot- twitz zm. 1631	rzymskokato- licki kościół fil. pw. św. Jana z Dukli	171 B/7
25.	Jędrzychowice	Szlichtyn- gowa	Kielich mszalny	rzymskokato- licki kościół fil. pw. św. Jana z Dukli	171 B/8
26.	Jędrzychowice	Szlichtyn- gowa	Świeczniki ołta- rzowe – 2 (zaginione)	rzymskokato- licki kościół fil. pw. św. Jana z Dukli	171 B/9
27.	Jędrzychowice	Szlichtyn- gowa	Świecznik ołta- rzowy (zaginiony)	rzymskokato- licki kościół fil. pw. św. Jana z Dukli	171 B/10
28.	Stare Drzewce	Szlichtyn- gowa	Ołtarz główny	rzymskokato- licki kościół fil. pw. bł. Szymona z Lipnicy	148/1
29.	Stare Drzewce	Szlichtyn- gowa	Organy	rzymskokato- licki kościół fil. pw. bł. Szymona z Lipnicy	148/2
30.	Stare Drzewce	Szlichtyn- gowa	Chrzcielnica	rzymskokato- licki kościół fil. pw. bł. Szymona z Lipnicy	148/3
31.	Stare Drzewce	Szlichtyn- gowa	Misa chrzcielna (w chrzcielnicy)	rzymskokato- licki kościół fil. pw. bł. Szymona z Lipnicy	148/3
32.	Stare Drzewce	Szlichtyn- gowa	Ambona	rzymskokato- licki kościół fil. pw. bł. Szymona z Lipnicy	148/4

33.	Stare Drzewce	Szlichtyn- gowa	Płyta nagrobna pa- stora Tobiasza Frie- dricha Faust zm. 1739	rzymskokato- licki kościół fil. pw. bł. Szymona z Lipnicy	148/5
34.	Stare Drzewce	Szlichtyn- gowa	Płyta nagrobna Carla Theodora Schoene zm. 1826 jako noworodek	rzymskokato- licki kościół fil. pw. bł. Szymona z Lipnicy	148/6
35.	Stare Drzewce	Szlichtyn- gowa	Płyta angrobna Jo- hanna Gottfrieda Schoene zm. 1831	rzymskokato- licki kościół fil. pw. bł. Szymona z Lipnicy	148/7
36.	Stare Drzewce	Szlichtyn- gowa	Płyta nagrobna Theodora Cunrad zm. 1 poł. XVIII w,	rzymskokato- licki kościół fil. pw. bł. Szymona z Lipnicy	148/8
37.	Stare Drzewce	Szlichtyn- gowa	Płyta nagrobna Marii Rosiny Ko- milsch z d. Neuge- bauer zm. 1812	rzymskokato- licki kościół fil. pw. bł. Szymona z Lipnicy	148/9
38.	Stare Drzewce	Szlichtyn- gowa	Płyta nagrobna NN osoby zm. 1821 (?) z przed- stawieniem Chro- nosa	rzymskokato- licki kościół fil. pw. bł. Szymona z Lipnicy	148/10
39.	Stare Drzewce	Szlichtyn- gowa	Nagrobek Auguste Ernestine Heini- che Nostitz- Drze- wieckiej zm. 1815	rzymskokato- licki kościół fil. pw. bł. Szymona z Lipnicy	148/11
40.	Zamysłów	Szlichtyn- gowa	Krzyż przydrożny z rzeźbą Chrystusa	Zamysłów 61	192 B/1

Zabytki ruchome

Na terenie Gminy Szlichtyngowa znajduje się 37 zabytków ruchomych wpisanych do rejestru zabytków. Są one zlokalizowane:

- w kościele filialnym pw. św. Jadwigi Śląskiej w Goli: 2 ołtarze, ambona, chrzcielnica, krucyfiks, krzyż procesyjny, stacje Drogi Krzyżowej I-XIII, świecznik korpusowy, wieczna lampa, szafka na oleje święte, konfesjonał, organy piszczałkowe, empora muzyczna, 2 dzwony;
- w kościele filialnym pw. bł. Jana z Dukli w Jędrzychowicach: ołtarz główny, ambona, chrzcielnica, drzwi, rzeźba-Chrystus Ukrzyżowany, Epitafium Andrzeja z Sienna Potworowskiego, płyta nagrobna, kielich mszalny, 2 świeczniki;
- w kościele filialnym pw. bł. Szymona z Lipnicy w Starych Drzewcach: ołtarz główny, organy, chrzcielnica z misą chrzcielną, ambona, ep. T.F. Faustena, p.n. K.T. Schoene, p.n. G.Schoene, p.n. T.Konredina, p.n. M.R. Comilach, p.n. z postacią Chronosa, nagr. A. Nostitz-Drzewieckiej;
- w Dryżynie - figura przydrożna z rzeźbą św. Jana Nepomucena z 1730 r.

Ryc. 6. Główne miejsca przechowywania zabytków ruchomych na terenie gminy Szlichtyngowa.

1. Kościół filialny pw. św. Jadwigi Śląskiej w Goli;
2. Kościół filialny pw. bł. Jana z Dukli w Jędrzychowicach
3. Kościół filialny pw. bł. Szymona z Lipnicy w Starych Drzewcach:

5.3. WYKAZ STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH NA TERENIE MIASTA I GMINY SZLICHTYNGOWA WPISANYCH DO REJESTRU ZABYTKÓW

Na terenie miasta i gminy Szlichtyngowa znajduje się 11 stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków.

Lp.	miejsowość	stanowisko	funkcja	chronologia	nr rejestru zabytków
1.	Kowalewo/ Siedlnica	Siedlnica, st. 24	obozowisko	mezolit	388/Ar z dnia 24.11.1971 r.

2.	Kowalewo/ Siciny	Siedlnica, st. 25	obozowisko	mezolit	389/Ar z dnia 24.11.1971 r.
3.	Kowalewo	Jędrzychowice- Kowalewo, st. 1	obozowisko	mezolit	386/Ar z dnia 24.11.1971 r.
4.	Kowalewo	Jędrzychowice- Kowalewo, st. 2	obozowisko	mezolit	385/Ar z dnia 24.11.1971 r.
5.	Szlichtyngowa	Szlichtyngowa, st. 10	zespół urbanistyczny		1169/A z dnia 21.05.1990 r.
6.	Górczyna	Górczyna, st. 26	cmentarzy żydowski	1751 r.	1156/A z dnia 28.11.1989 r.
7.	Kowalewo	Jędrzychowice- Kowalewo, st. 29	Osada	OWR	282/Ar z dnia 24.11.1971 r.
8.	Kowalewo	Jędrzychowice- Kowalewo, st. 27	obozowisko	mezolit	384/Ar z dnia 24.11.1971 r.
9.	Kowalewo	Jędrzychowice- Kowalewo, st. 28	obozowisko ślad osadniczy	mezolit WŚ	385/Ar dnia 24.11.1971 r.
10.	Dryżyna	Dryżyna, st. 2	obozowisko osada	mezolit pradzieje	380/Ar z dnia 24.11.1971 r.
11.	Dryżyna	Dryżyna, st. 3	obozowisko cmentarzysko	mezolit pradzieje	381/Ar z dnia 24.11.1971 r.

Zabytki archeologiczne.

W gminnej ewidencji zabytków Gminy Szlichtyngowa ujęte jest 171 kart adresowych zabytków archeologicznych. 12 z nich stanowią zabytki wpisane do rejestru zabytków. Znaczną liczbę (60) stanowią archiwalne stanowiska archeologiczne, czyli takie, które nie zostały zweryfikowane pozytywnie w trakcie powierzchniowych badań archeologicznych prowadzonych w ramach programu Archeologicznego Zdjęcia Polski w latach 80. XX w. oraz w trakcie późniejszych badań wykopaliskowych. Ponadto 5 z nich stanowią stanowiska archiwalne bez znanej lokalizacji w obrębie miejscowości. W przypadku gminy Szlichtyngowa są to tzw. znaleziska luźne z okresu neolitu w postaci siekierok lub innych narzędzi kamiennych. Informację o zasobach archeologicznych omawianego regionu pochodzą z odkryć przedwojennych, które zostały zebrane przez Franza Pfützenreitera, z badań wykopaliskowych realizowanych przez prof. Zbigniewa Bagniewskiego (Uniwersytet Wrocławski), a także prospekcji terenowej w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski w latach 1979-81, 1984, realizowanej głównie przez archeologów związanych z ośrodkiem wrocławskim. Kolejne stanowiska zostały zaewidencjonowane w trakcie badań archeologicznych, które towarzyszyły inwestycjom publicznym (np. budowa kanalizacji sanitarnej na początku XXI w.).

Najstarsze ślady osadnictwa na terenie Gminy Szlichtyngowa sięgają okresu mezolitu obejmującego początek holocenu - nowej ery geologicznej po ustąpieniu lądolodu (około 8 tys. lat p.n.e. do 4500 tys. lat p.n.e.) i koncentrują się one we wschodniej części omawianego terenu, na wydmach ulokowanych wzdłuż doliny Kopanicy (tzw. skupisko jędrzychowickie). Wczesne

fazy następującego okresu archeologicznego (neolit) związane z kulturami ceramiki wstęgowej reprezentowane są głównie przez znaleziska luźne narzędzi kamiennych, które występują na terenie całej gminy. Terenowe ślady stałego osadnictwa wyróżniane są w późniejszych fazach neolitu i mają związek ze społecznościami kultury amfor kulistych (3100–2600 p.n.e.) i zlokalizowane są we wschodniej i południowo wschodniej części gminy. W rejonie Kowalewa zarejestrowano także ślady osadnictwa późno neolitycznego związanego z ugrupowaniami kultury ceramiki sznurowej.

Znacznie gorzej reprezentowane są okresy wczesnej i środkowej epoki brązu, co może mieć związek z niedostatecznym stanem badań archeologicznych. Okres od środkowej epoki brązu do końca okresu halsztackiego, podobnie jak w innych częściach Zachodniej Polski, związany jest z kręgiem kultur popielnicowych (1400 – 400 p.n.e.), które na terenie Polski określa się zbiorczo mianem kultury łużyckiej. Większość stanowisk archeologicznych z tego okresu zostało jednak rozpoznane przed II wojną światową i obecnie pozostaje niezwyfikowanych. Występują one wielocentrycznie i nie istnieje możliwość wytypowania centrum osadniczego. Niezbyt liczne, choć stosunkowo dobrze udokumentowane, jest osadnictwo społeczności kultury pomorskiej. Na uwagę zasługuje tu szczególnie zweryfikowane wykopaliskowo cmentarzysko Szlichtyngowa 9. Z młodszych faz epoki żelaza na uwagę zasługują dość liczne ślady obecności społeczności kultury przeworskiej z okresu lateńskiego i wpływów rzymskich. Znaczną wartość naukową przejawiają zgrupowania z tego okresu w Kowalewie, gdzie odnotowano ślady prądziejowego hutnictwa.

Znaczny rozwój osadnictwa w rejonie rozpoczyna się w okresie wczesnego średniowiecza i ma związek z przybyciem na te tereny Słowian. Niestety z uwagi na stan badań nie istnieje możliwość wyróżnienia faz tego rozwoju. Jedynym, potwierdzonym obiektem o funkcji obronnej jest grodzisko w Starych Drzewcach (stanowisko nr 1), co może sugerować rolniczy charakter osadnictwa w regionie. Natomiast dość licznie występujące ślady i punkt osadnicze, które zbiorczo zakwalifikowane zostały do okresu późnego średniowiecza i nowożytności mają związek ze stabilizacją sieci osadniczej, która trwa na tym obszarze do dziś. Cenne zasoby archeologiczne z wyżej wymienionych okresów oraz współczesności, należy wiązać z obiektami sakralnymi i rezydencjonalnymi.

Zabytki w zbiorach muzealnych.

Na terenie gminy Szlichtyngowa brak jest muzeum o charakterze samorządowym. Jediną jednostką gromadzącą pamiątki związane z przeszłością regionu w zakresie archeologii, etnografii, historii i historii sztuki z terenu m.in. gminy Szlichtyngowa jest Muzeum Ziemi Wschowskiej z siedzibą we Wschowie.

6. ZABYTKI NIERUCHOME PODLEGAJĄCE ZABEZPIECZENIU NA WYPADEK KONFLIKTU ZBROJNEGO I SYTUACJI KRYZYSOWYCH:

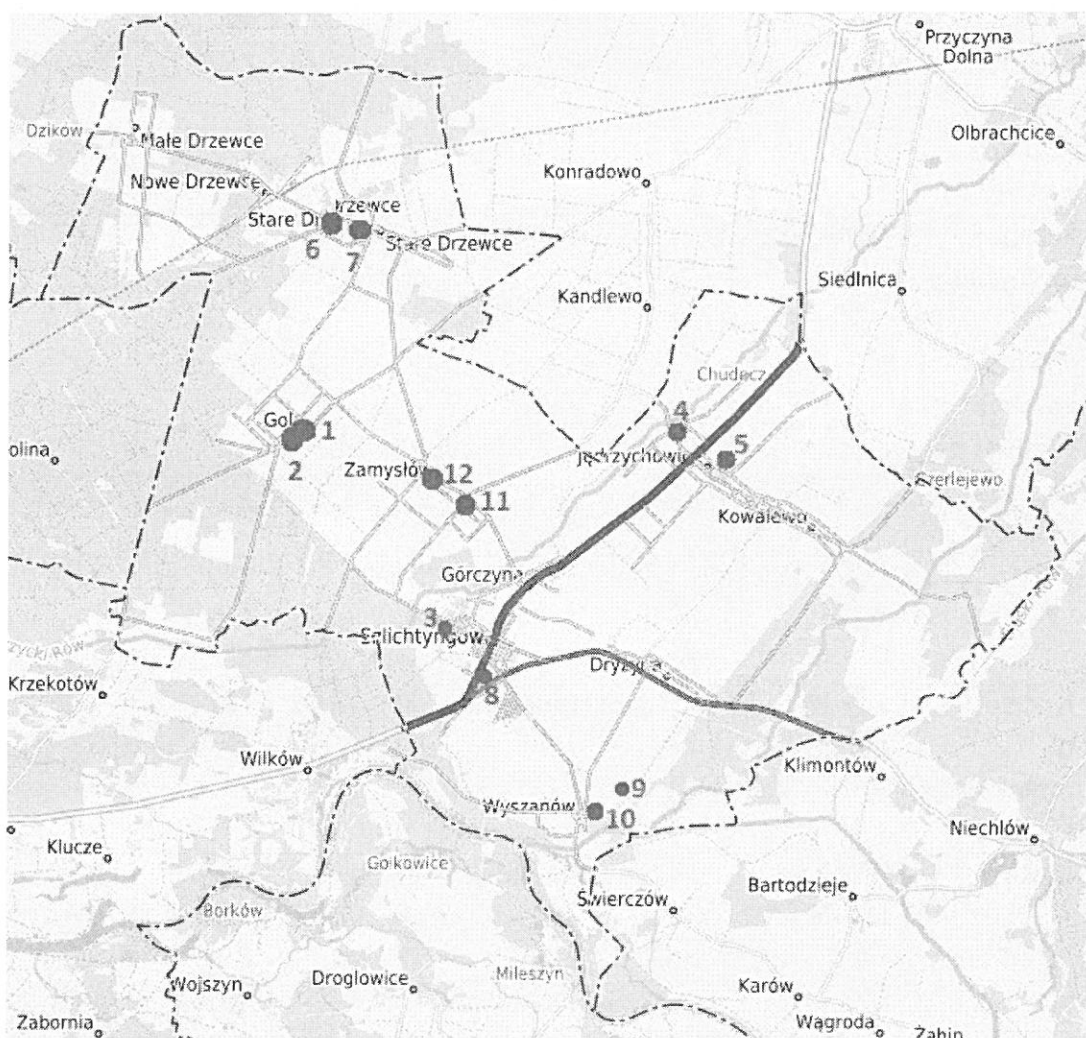
Na terenie miasta i gminy Szlichtyngowa znajdują się 34 zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków. Większość powyższych zabytków należy do właścicieli prywatnych. W posiadaniu kościoła rzymskokatolickiego jest 5 zabytków.

Spośród zasobu zabytków z terenu gminy wytypowano 12 obiektów podlegających zabezpieczeniu na wypadek konfliktu zbrojnego. Uwzględniono wartości tych zabytków, znaczenie dla regionu, rolę w krajobrazie kulturowym miejscowości oraz potencjalne zagrożenia.

Lp	Obiekt	Miejscowość	Gmina	Adres	Numer	Data
1.	Kościół filialny pw. św. Jadwigi	GOLA	Szlichtyngowa	dz. nr ewid. 111	L-486/A 1042/2 40	03.04.1961
2.	Dzwonnica kościelna	GOLA	Szlichtyngowa	dz. nr ewid. 111	1609	15.03.1965
3.	Cmentarz żydowski	GÓRCZYNA	Szlichtyngowa	dz. nr ewid. 320	1156/A	28.11.1989
4.	Kościół ewangelicki i ob. Rzymskokatolicki filialny pw. bł. Jana z Dukli	JĘDRZYCHO WICE	Szlichtyngowa	Dz. ewid. nr 216	L-492/A 695/13 0/A	31.07.1958
5.	Pałac	JĘDRZYCHO WICE	Szlichtyngowa	Nr 8 Dz. ewid. nr 89/2	699/24 4/A	03.04.1961
6.	Kościół pw. bł. Szymona z Lipnicy	STARE DRZEWCIE	Szlichtyngowa	Dz. ewid. nr 494	1041/1 29	31.07.1958
7.	Dwór	STARE DRZEWCIE	Szlichtyngowa	Nr 91/A Dz. ewid. nr 524/1	1043/6 14A 614	20.06.1963 15.02.1965
8.	Wiatrak z 1757 r.	SZLICHTYN GOWA	Szlichtyngowa	Ul. Głowska Dz. ewid. nr 343	1023	11.08.1987

9.	Budynek bramny z 1907 r. nr 16	WYSZANÓW	Szlichtyngowa	Nr 16 Dz. ewid. nr 107/19	1488	04.03.1994
10.	Kościół ruina	WYSZANÓW	Szlichtyngowa	dz. nr ewid. 107/7	720/16 34	15.03.1965
11.	Kościół pw. św. Magdaleny	ZAMYSŁÓW	Szlichtyngowa	Dz. nr ewid. 347/6	692/12 6	31.07.1958
12.	Pałac	ZAMYSŁÓW	Szlichtyngowa	Dz. nr ewid. 347/6	682/61 9 i 704/61 9	15.02.1965 i 20.06.1963

Ryc. 7. Lokalizacja zabytków nieruchomych wytypowanych jako podlegające zabezpieczeniu na wypadek konfliktu zbrojnego, zgodnie z numeracją przyjętą w powyższej tabeli.

1 i 2. Kościół pw. św. Jadwigi w Goli oraz dzwonnica kościelna - należał do tzw. kościołów własnościowych. Początkowo stanowił filię kościoła w Drzewcach. Ufundowany został przez rodzinę von Kreckwitz, która posiadała Golę już w początku XIV w. Kościół wzmiankowany w 1366 r. W 1580 podlegał biskupstwu wrocławskiemu. Pierwotny kościół był budowlą drewnianą. Przed 1670 r. ówczesny drewniany kościół został zastąpiony obecnym kościołem murowanym z kamieni polnych i cegły, początkowo kryty gontem. Pierwotnie kościół ten miał ceglane posadzki i strop. Podczas budowy kościoła istniał zamiar wybudowania wieży, jednak nie został zrealizowany. Poddasze wschodnie pochodzi z 1762 r. W 1786 r. przeprowadzono remont kościoła, wówczas niektóre jego partie zostały wymurowane w cegle, być może z tego okresu pochodzą sklepienia kościoła. Kościół w Goli, wzniesiony został jako kościół katolicki. W latach 1546 - 1653 czasowo znajdował się w rękach ewangelików.

Kościół bez cech stylowych, późnobarokowy. Wzniesiony około połowy XVII w, przebudowany w 3 ćw. XVIII wieku. Jest orientowany, murowany z cegły, jednonawowy z wyodrębnionym prezbiterium zakończonym trójbocznie, zakrystią od północy i kruchtą od zachodu, nakryty dachami dwuspadowymi, nad prezbiterium załamanym. Wnętrza przykryte są sklepieniami kolebkowymi z lunetami. Barokowe wyposażenie wnętrza pochodzi z czasu

budowy świątyni. Przy kościele położona jest drewniana dzwonnica, konstrukcji słupowej, oszalowana deskami, nakryta dachem namiotowym.

Il. 1. Kościół pw. Św. Jadwigi w Goli wraz z dzwonnica, fot. B. Idryjan.

3. Górczyna – cmentarz żydowski - Szlichtyngowa była typowym prywatnym miastem, w którym o wszystkim decydowała wola właściciela. W przywileju lokacyjnym z 11 VII 1645 r. jego fundator i pierwszy właściciel Johann von Schlichting bezwzględnie zakazał osiedlania się w nim Żydom. Jego potomkowie nie byli już tak rygorystyczni i pozwolili Żydom osiedlić się w mieście. Prawdopodobnie osiedlenie nastąpiło, po zniszczeniach wojennych i szalejącej w latach 1709-1710 zarazie. W tym czasie spalił się również kilkakrotnie majątek Schlichtyngów w Górczynie. Wszystko to najprawdopodobniej wpłynęło na zgodę na osiedlenie się Żydów w miasteczku. Podlegający władzy Schlichtyngów Żydzi zajmowali się najczęściej drobnym handlem, sprowadzając towary z Głogowa i Frankfurtu nad Odrą. Nie byli właścicielami domów. Gmina była zorganizowana tak samo jak w pobliskim Bojanowie i liczyła 22 rodziny, w sumie 160 osób. Ówczesne obciążenia finansowe wobec Rzeczypospolitej to pogłówne wynoszące 12 groszy od osoby. Opłaty wobec dominium to 2 talary i 20 srebrnych

groszy rocznie i jeden grosz od cmentarza. Oprócz tego, gmina opłacała wszystkie podatki miejskie i dodatkowo 2 srebrne grosze na radę miejską od każdej rodziny. Cmentarz dawny żydowski został założony w II połowie XVIII wieku. Zachowało się około 50 macew (w większości wykonanych z piaskowca), z których najstarsza pochodzi z 1802 r. Zachowało się też dziewiętnastowieczne kamienne ogrodzenie. Na teren nekropolii przewieziono też część macew z kirkutu z pobliskiej Wschowy. Ma powierzchnię około 0,18 ha.

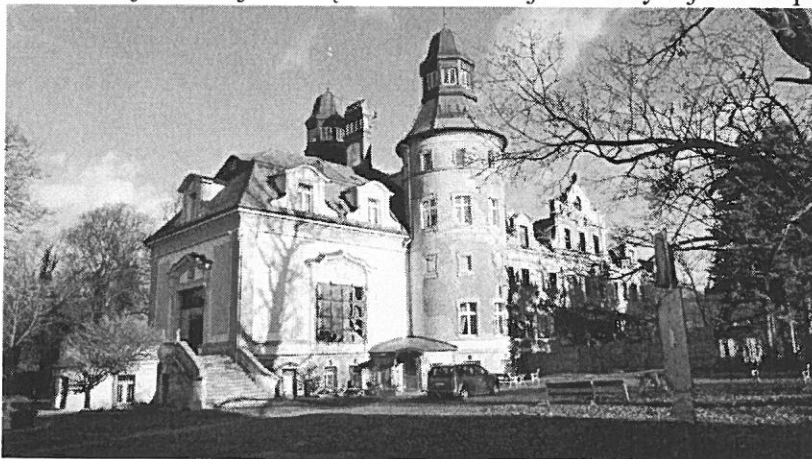
Il. 2. Cmentarz żydowski w Górczynie, fot. Urząd Miasta i Gminy Szlichtyngowa.

4. Kościół pw. Jana z Dukli w Jędrzychowicach - w pierwotnej gotyckiej postaci budowla wzniesiona zapewne w XIV w., z zachowanymi w partii wieży starszymi reliktnymi kamiennymi. Budowla XIV-wieczna czytelna do dziś w bryle i rzucie, składała się z nawy, prezbiterium, zakrystii i wieży. Z czasem gotycki kościół powiększono, dobudowując prawdopodobnie na pocz. XVII w. kaplicę pn. Być może wtedy powiększono też otwór tęczowy, zamykając go łukiem pełnym. Kolejne prace prowadzono w XVIII w., kiedy to nadbudowano wieżę o kondygnację w konstrukcji drewnianej. Ślady przekształceń budowlanych i prac konserwatorskich prowadzonych w XIX i XX w. widoczne w zakrystii, kaplicy, prezbiterium (wsch. otwór okienny), nawie (obniżenie stropu). Z tego okresu pochodzi ornamentalna dekoracja ścian i stropów oraz część wyposażenia (ołtarze boczne, prospekt organowy). W koń. XIX w. wzniesiono również kruchtę pd. W 1933 r. przeprowadzono remont wieży kościelnej. Kościół w Jędrzychowicach, pierwotnie katolicki, od XVII w. służył braciom polskim, potem, do 1945 r. - protestantom. Po II wojnie przejęty ponownie przez katolików, pełni funkcję filii kościoła parafialnego w Siedlnicy. Budowla gotycka, z – niewielkimi późniejszymi przybudówkami: renesansową kaplicą pn. i XIX-wieczną kruchtą.

Il. 3. Kościół ewangelicki ob. rzymskokatolicki kościół filialny pw. bł. Jana z Dukli w Jędrzychowicach, fot. B. Idryjan.

5. Pałac w Jędrzychowicach - barokowa rezydencja, wzniesiona w 1726 staraniem Samuela Mielęckiego, została w 1910 r. rozbudowana. Pałac składa się z dwu prostokątnych członów zestawionych ze sobą krótszymi bokami, barokowego i neobarokowego, piętrowych, nakrytych dachami mansardowymi. Elewacje, frontowa i ogrodowa części barokowej zaakcentowane są na osi pseudoryzalitami i okazałymi wystawkami o wolutowych szczytach. Wejścia z obu stron ujęte są portalami, w fasadzie z herbem Ciołek w polu przyczółka. Część nowszą na styku ze starszą flankują cylindryczne wieże, zwieńczone hełmami z latarniami. Do pałacu przylega park krajobrazowy. Park o charakterze krajobrazowym rozciąga się po pn. stronie pałacu. Znajduje się w pierwotnych granicach i zajmuje powierzchnię 12 ha. Przez pd. część założenia parkowego przepływa rzeczka Krzycki Rów. W najbliższym sąsiedztwie pałacu usytuowany jest gotycki kościół pw. bł. Jana z Dukli. Teren założenia został podzielony między różnych właścicieli. Granica zach. parku przebiega wzdłuż drogi Kandlewo-Kowalewo. Na pn. graniczy z budynkami fermy krów i polami uprawnymi. Od wsch. ograniczają go łąki i pola uprawne, natomiast od strony pd. są to dawny ogród użytkowy, obecnie ugór i aleja lipowa na drodze dojazdowej do części folwarcznej. Główny wjazd do pałacu mieści się od strony zach.

przy drodze do Kandlewo-Kowalewo oraz wjazd gospodarczy usytuowany od strony wsch. na zakończeniu alei lipowej.

Il. 4. Pałac w Jędrzychowicach, fot. B. Idryjan.

6. Kościół filialny pw. bł. Szymona z Lipnicy w Starych Drzewcach - okoliczności powstania parafii i kościoła nie są dokładnie znane. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1376 roku gdy Drzewce należące do diecezji poznańskiej przeszły do diecezji wrocławskiej. Kościół pierwotnie drewniany, zbudowany w XIV lub XV w., katolicki, przejęty w dobie reformacji przez ewangelików w 1596 r. W 1599 r. pobudowanie nowego, murowanego kościoła, który szybko zyskał miano "Kościół ucieczki". Do niego przybywali ewangelicy ze świątyń śląskich, które ponownie przekształcano na katolickie - dopływ ludności stał się powodem rozbudowy zboru w 1738 roku. Między innymi poszerzono kościół, dodano drugie piętro empor. Od 1812 r. kościół w Starych Drzewcach stał się kościołem filialnym parafii w Konradowie. 1 września 1946 roku franciszkanin o. Konstanty Włodyka /pierwszy duszpasterz Siedlnicy/ wyświęcił zbor na użytek polskiej ludności i nazwał go, ku czci członka swego zakonu, imieniem błogosławionego Szymona z Lipnicy. Do 26 grudnia 1955 r. księża dojeżdżali na mszę do kościoła w Starych Drzewcach z Konradowa. Od 1955 r. ksiądz Jan Mleczek zamieszkał w wolnej pastorówce w Starych Drzewcach; Ksiądz ten usunął emporę, urządził plebanię. Kościół założony na rzucie prostokątów utworzonych przez: prostokątną kruchtę, korytarz pod wieżą, nawę, przedsionek po prawej stronie oraz zakrystię na planie trapezu po stronie lewej. Jednonawowy, salowy, z dwoma rzędami drewnianych słupów

wspierających strop, pośrednio emporę i chór muzyczny. Bryła świątyni utworzona przez addycję sześciu brył o różnej wielkości, nakrytych odrębnymi dachami: nawa trzy poziomowa, zakrystia i przedsionek jednokondygnacyjne oraz kruchta; wysoka, ponad kalenicę nawy, trzykondygnacyjna wieża oraz najniższa dobudówka między prezbiterium a nawą. Nawa w części murowanej oskarpowana: w elewacji wschodniej mieszczą się dwie skarpy trójuskokowe, zaś w narożnikach pozostałych elewacji dwuuskokowe.

Il. 5. Kościół pw. bł. Szymona z Lipnicy w Starych Drzewcach, fot. B. Idryjan.

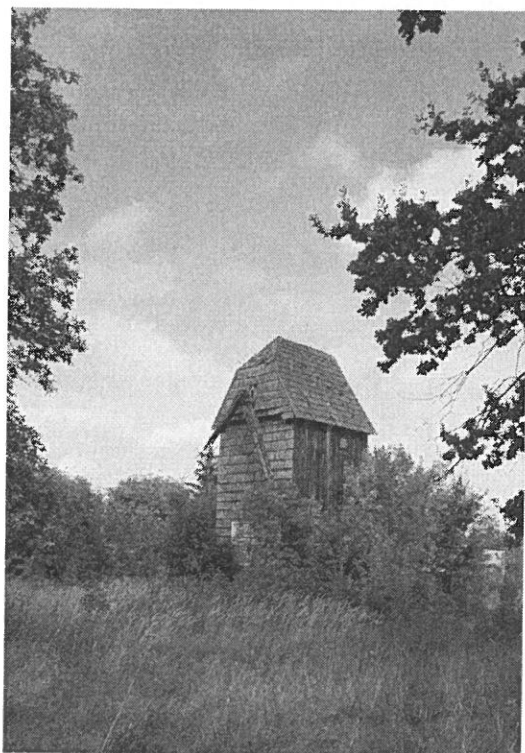
7. Dwór w Starych Drzewcach - założony jest planie prostokąta o osi wzdłużnej w linii północ – południe. Bryła budynku złożona jest z kilku różnej wielkości członów. Korpus główny, posadowiony na wysokim podpiwniczeniu, jest parterowy z mezaninem (półpiętrzem), nakryty dachem czterosпадowym. Dachy przybudówki i ganku dwuspadowe, a dach werandy pulpitowy. Elewacje artykułowano rytmem symetrycznie rozmieszczonych prostokątnych okien, zestawionych w regularnych osiach. Fasada i elewacja ogrodowa ukształtowane jako dziewięćosiowe z pseudoryzalitami pośrodku o szerokości czterech osi. W ryzalitach umieszczono otwory wejściowe. W fasadzie wgłębione w niszy, flankowane dwiema

kolumnami o głowicach doryckich, wejście poprzedzone gankiem, do którego prowadzą schody. W elewacji ogrodowej przed wejściem znajduje się weranda o dachu pulpitowym wspartym na żeliwnych kolumnkach. W poziomie elewację dzielą płaskie gzymsy, nad cokołem i kordonowy – wydzielający półpiętro. Z kolei gzyms wieńczący – płaski w partii lica elewacji, w ryzalitach przechodzi w ząbkowany.

Il. 6. Dwór w Starych Drzewcach, fot. B. Idryjan.

8. Wiatrak z 1757 r. w Szlichtyngowej - Wiatrak koźłowy w Szlichtyngowej - zwany koźlakiem o imieniu „Jan”. Zlokalizowany na obrzeżu miasta (ul. Głogowska), powstał w 1757 roku. Przeniesiono go z pobliskiej Goli i zrekonstruowano w 1978 r. Wiatrak w konstrukcji słupowej, typu koźlak, oszalowany deskowaniem i częściowo gontem, ustawiony jest na wysokiej kamiennej podmurówce założonej na planie prostokąta. Nakryty został naczółkowym dachem dwuspadowym z pokryciem z gontu.

Il. 7. Wiatrak z 1757 r. w Szlichtyngowej, fot. B. Idryjan.

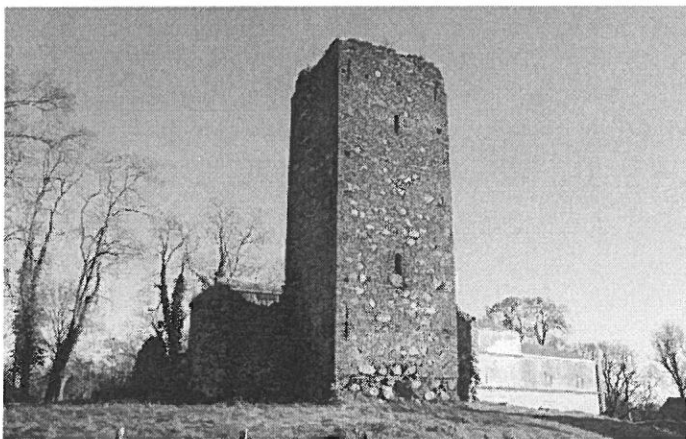
9. Budynek bramny w 1907 r. w Wyszanie - Budynek wieży bramnej w Wyszanie został wzniesiony w 1907 r., z inicjatywy nieznanego z imienia przedstawiciela rodu Gilka-Bötzow, dzierżącego w posiadaniu okoliczne dobra. Strzegł on wjazdu na teren założenia parkowo-pałacowego zlokalizowanego nad brzegiem Baryczy. Obiekt, podobnie jak niezachowane do dzisiaj budynki folwarczne zbudowano w duchu historyzmu, ze szczególnym upodobaniem do

form stylowych charakterystycznych dla architektury gotyckiej. W przylegającym do wieży budynku oficyny mieściły się mieszkania robotników pracujących na terenie folwarku. Po 1945 r. obiekt został przejęty przez PGR Górczyna i służył jako siedziba szkoły podstawowej i przedszkola oraz mieszkania nauczycieli.

Il. 8. Budynek bramny z 1907 r. w Wyszanie, fot. B. Idryjan.

10. Kościół pw. św. Michała w Wyszanie - wzmiankowany od 1376 r. Obecny gotycki, wzniesiony zapewne w koń. XIV w., z wieżą ozdobioną w XVI w. podziałami sgraffitowymi, dziś już nieistniejącymi. W latach wojny 30-letniej kościół był obiektem sporu między katolikami i protestantami. W rękach protestantów pozostawał do 26 stycznia 1654 r., kiedy to został zwrócony katolikom. Budowla została zniszczona w czasie wojen szwedzkich i od tego czasu pozostaje w ruinie. W koń. XIX w. w ruinach wzniesiono kaplicę grobową rodu hrabiów v. Logau, właścicieli wsi i przeniesiono tu płyty nagrobne z ruin kościoła. Z końcem wojny do-

konano dewastacji kaplicy i krypty grobowej. Po wojnie ruiny obu budowli przejęło państwo polskie. Ruiny pozostawały nieużytkowane i niezabezpieczone. Sytuacja nie zmieniła się po komunalizacji obiektu, w dalszym ciągu trwa jego degradacja.

Il. 9. Kościół w ruinie w Wyszanie, fot. B. Idryjan.

11. Kościół parafialny pw. św. Marii Magdaleny w Zamysławie - obecny kościół pw. Marii Magdaleny stanął wg tradycji na miejscu drewnianego kościoła pw. św. Bartłomieja, który istniał już zapewne w XIV wieku. Na jego budowę konwent klarysek z Głogowa wyasygnował 10 tysięcy talarów, również ówczesny proboszcz Konradowa opiekujący się Zamysławem Filip Walenty Hoffman wydał ze swoich zasobów 1000 talarów oraz ufundował główny ołtarz pw. Matki Bożej. We wnękach muru otaczającego cmentarz znajdowały się stacje Drogi Krzyżowej. Kościół uzyskał status kościoła parafialnego dopiero w 1923 r. W styczniu 1945 r. na wieży

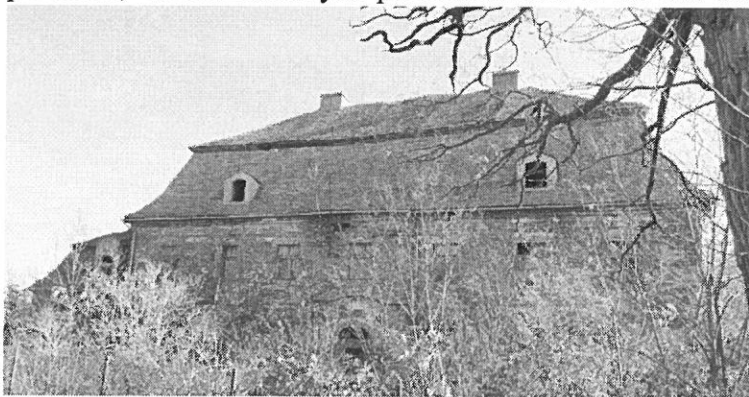
kościół Niemcy zainstalowali karabiny maszynowe, skierowane na Rosjan, którzy ogniem artyleryjskim obrócili kościół w ruinę. Sklepienie kościoła częściowo zabezpieczone w 1958 r., lecz zamierzona wówczas odbudowa nie została podjęta. Kościół odbudowano dopiero w latach 80/90. (ukończono w 1992 r.). W 1974 r. Zamysłów włączono do parafii w Szlichtyngowej, kościół stał się filialnym. Kościół wzniesiony w 1752 r. w stylu późnobarokowym. Autorstwo projektu przypisywane jest, Pompeo Ferrariemu lub Marcinowi Frantzowi. Przy budowie

pracował murarz o nazwisku Horenburg.

Il. 10. Kościół pw. Św. Magdaleny w Zamysławie, fot. B. Idryjan.

12. Pałac w Zamysławie - zbudowany z cegły i otynkowany, założony został na planie prostokąta. Jest murowany z cegły i otynkowany. Regularny rzut został zaburzony poprzez przebudowę z 1923 roku, kiedy dostawiono kwadratowy taras zachodni oraz pomieszczenia gospodarcze z lodownią w piwnicy po stronie wschodniej. Rezydencja jest dwukondygnacyjna i nakryta dachem mansardowym. Układ wnętrza jest dwutraktowy z obszerną sienią wejściową na osi głównej. Południowa elewacja frontowa otwarta jest na założenie parkowe i staw. Siedmioosiowa fasada z pseudoryzalitem ma na osi wejście główne ujęte portalem. W części górnej ryzalitu prostokątny otwór okienny flankowany jest przez dwa pilastry kompozytowe, oparte na profilowanym w łuk belkowaniu. Portal zamknięty jest łagodnym, profilowanym łukiem, łączony kluczem. W elewacji tylnej znajduje się analogiczny ryzalit z identycznym portalem, zniekształconym przebudowami z lat 90. XX wieku. Otwory okienne elewacji

frontowej i tylnej rozmieszczone są w siedmiu osiach na pierwszym piętrze i sześciu na parterze. Zamknięte są prostokątnie i posiadają profilowane opaski okienne z kluczami.

Fot. 12. Pałac w Zamysławie, fot. B. Idryjan.

7. STOPIEŃ SPODZIEWANEGO ZAGROŻENIA DLA ZABYTEKÓW NA TERENIE MIASTA I GMINY SZLICHTYNGOWA:

Oznaczenia – rodzaje zagrożeń

- P – pożar
- Z – zalanie, podtopienie
- H – huragan, silna wichura
- T – zagrożenia terrorystyczne
- CH – chemiczne
- W – zagrożenia wojenne

Lp.	Obiekt	Adres	rodzaje zagrożeń						Nr rejestru zabytków
			P	Z	H	T	CH	W	
1.	Kościół filialny pw. św. Jadwigi	Gola, gm. Szlichtyngowa, dz. 111	X		X	X	X	X	L-486/A
2.	Dzwonnica kościelna	Gola, gm. Szlichtyngowa, dz. 111	X		X	X	X	X	1609
3.	Cmentarz żydowski	Górczyna, gm. Szlichtyngowa, dz. 320	X			X	X	X	1156/A
4.	Kościół ewangelicki ob. Rzymsko-katolicki filialny pw. bł. Jana z Dukli	Jędrzychowice, gm. Szlichtyngowa, dz. 216	X		X	X	X	X	L-492/A 695/130/A
5.	Pałac	Jędrzychowice nr 8, gm. Szlichtyngowa, dz. 89/2	X		X	X	X	X	699/244/A
6.	Kościół pw. Bł. Szymona z Lipnicy	Stare Drzewce, gm. Szlichtyngowa, dz. 494	X		X	X	X	X	1041/1291
7.	Dwór	Stare Drzewce 91/A, gm. Szlichtyngowa		X	X	X	X	X	1043/614A 614
8.	Wiatrak z 1757 r.	Ul. Głogowska, Szlichtyngowa, gm. Szlichtyngowa, dz. 343		X	X	X	X	X	1023

9.	Budynek bramny z 1907 r. nr 16	Wyszanów, gm. Szlichtyngowa, dz. 107/19	X	X		X	X	X	1488
10.	Kościół ruina	Wyszanów, Szlichtyngowa	X	X	X		X	X	107/7
11.	Kościół pw. św. Magdaleny	Zamysłów, gm. Szlichtyngowa	X	X		X	X	X	692/126
12.	Pałac	Zamysłów gm. Szlichtyngowa	X	X		X	X	X	682/619 i 704/619

7.1. POŻAR - analiza prawdopodobieństwa wystąpienia zagrożenia

							WARTOŚĆ RYZYKA
PRAWDOPODOBIENSTWO	5						Ekstremalne
	4					8	Duże
	3				5, 7, 9, 12	1, 2, 4, 6, 11	Średnia
	2			10			Małe
	1	3					Minimalne
		1	2	3	4	5	
	SKUTKI						

Lp.	Obiekt	Adres	Analiza prawdopodobieństwa zagrożenia - pożar		
			P	S	WR
1.	Kościół filialny pw. św. Jadwigi	Gola, gm. Szlichtyngowa	3	5	
2.	Dzwonnica kościelna	Gola, gm. Szlichtyngowa	3	5	
3.	Cmentarz żydowski	Górczyna, gm. Szlichtyngowa	1	1	
4.	Kościół ewangelicki ob. Rzymsko-katolicki filialny pw. bł. Jana z Dukli	Jędrzychowice, gm. Szlichtyngowa	3	5	

5.	Pałac	Jędrzychowice, gm. Szlichtyngowa	3	4	
6.	Kościół pw. Bł. Szymona z Lipnicy	Stare Drzewce, gm. Szlichtyngowa	3	5	
7.	Dwór	Stare Drzewce, gm. Szlichtyngowa	3	4	
8.	Wiatrak z 1757 r.	Szlichtyngowa	4	5	
9.	Budynek bramny z 1907 r. nr 16	Stare Drzewce, gm. Szlichtyngowa	3	4	
10.	Kościół ruina	Wyszanów, Szlichtyngowa	2	3	
11.	Kościół pw. Św. Magdaleny	Zamysłów, gm. Szlichtyngowa	3	5	
12.	Pałac	Zamysłów gm. Szlichtyngowa	3	4	

7.2. ZALANIE, PODTOPIENIE - analiza prawdopodobieństwa wystąpienia zagrożenia

							WARTOŚĆ RYZYKA
PRAWDOPODOBIEŃSTWO	5						Ekstremalne
	4						Duże
	3			10			Średnia
	2						Małe
	1			1,2,3,4,5,6, 7,8,9,11, 12			Minimalne
		1	2	3	4	5	
	SKUTKI						

Lp.	Obiekt	Adres	Analiza prawdopodobieństwa zagrożenia – zalania i podtopienia		
			P	S	WR
1.	Kościół filialny pw. św. Jadwigi	Gola, gm. Szlichtyngowa	1	3	
2.	Dzwonnica kościelna	Gola, gm. Szlichtyngowa	1	3	
3.	Cmentarz żydowski	Górczyna, gm. Szlichtyngowa	1	3	
4.	Kościół ewangelicki ob. Rzymsko-katolicki filialny pw. bł. Jana z Dukli	Jędrzychowice, gm. Szlichtyngowa	1	3	
5.	Pałac	Jędrzychowice, gm. Szlichtyngowa	1	3	
6.	Kościół pw. Bł. Szymona z Lipnicy	Stare Drzewce, gm. Szlichtyngowa	1	3	
7.	Dwór	Stare Drzewce, gm. Szlichtyngowa	1	3	
8.	Wiatrak z 1757 r.	Szlichtyngowa	1	3	
9.	Budynek bramny z 1907 r. nr 16	Stare Drzewce, gm. Szlichtyngowa	1	3	
10.	Kościół ruina	Wyszanów, Szlichtyngowa	4	4	
11.	Kościół pw. Św. Magdaleny	Zamysłów, gm. Szlichtyngowa	1	3	
12.	Pałac	Zamysłów gm. Szlichtyngowa	1	3	

7.3. WYSTĄPIENIE KATASTROFALNYCH ZJAWISK ATMOSFERYCZNYCH - HURAGAN, SILNA WICHURA - analiza prawdopodobieństwa wystąpienia zagrożenia

							WARTOŚĆ RYZYKA
PRAWDOPODOBIENSTWO	5						Ekstremalne
	4						Duże
	3						Średnia
	2						Małe
	1			1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12	8		Minimalne
		1	2	3	4	5	
	SKUTKI						

Lp.	Obiekt	Adres	Analiza prawdopodobieństwa zagrożenia – huragan, silna wichura		
			P	S	WR
1.	Kościół filialny pw. św. Jadwigi	Gola, gm. Szlichtyngowa	1	3	
2.	Dzwonnica kościelna	Gola, gm. Szlichtyngowa	1	3	
3.	Cmentarz żydowski	Górczyna, gm. Szlichtyngowa	1	3	
4.	Kościół ewangelicki ob. Rzymsko-katolicki filialny pw. bł. Jana z Dukli	Jędrzychowice, gm. Szlichtyngowa	1	3	
5.	Pałac	Jędrzychowice, gm. Szlichtyngowa	1	3	
6.	Kościół pw. Bł. Szymona z Lipnicy	Stare Drzewce, gm. Szlichtyngowa	1	3	
7.	Dwór	Stare Drzewce, gm.	1	3	

		Szlichtyngowa			
8.	Wiatrak z 1757 r.	Szlichtyngowa	1	4	
9.	Budynek bramny z 1907 r. nr 16	Stare Drzewce, gm. Szlichtyngowa	1	3	
10.	Kościół ruina	Wyszanów, Szlichtyngowa	1	3	
11.	Kościół pw. Św. Magdaleny	Zamysłów, gm. Szlichtyngowa	1	3	
12.	Pałac	Zamysłów gm. Szlichtyngowa	1	3	

7.4. ZAGROŻENIE TERRORYSTYCZNE - analiza prawdopodobieństwa wystąpienia zagrożenia

							WARTOŚĆ RYZYKA
PRAWDOPODOBIEŃSTWO	5						Ekstremalne
	4						Duże
	3						Średnia
	2						Małe
	1			3, 5, 7, 8, 9, 10,	1, 2, 4, 6, 11		Minimalne
		1	2	3	4	5	
	SKUTKI						

Lp.	Obiekt	Adres	Analiza prawdopodobieństwa zagrożenia – zagrożenia terrorystyczne		
			P	S	WR
1.	Kościół filialny pw. św. Jadwigi	Gola, gm. Szlichtyngowa	1	4	
2.	Dzwonnica kościelna	Gola, gm. Szlichtyngowa	1	4	

3.	Cmentarz żydowski	Górczyna, gm. Szlichtyngowa	1	3	
4.	Kościół ewangelicki ob. Rzymsko- katolicki filialny pw. bł. Jana z Dukli	Jędrzychowice, gm. Szlichtyngowa	1	4	
5.	Pałac	Jędrzychowice, gm. Szlichtyngowa	1	3	
6.	Kościół pw. Bł. Szymona z Lipnicy	Stare Drzewce, gm. Szlichtyngowa	1	4	
7.	Dwór	Stare Drzewce, gm. Szlichtyngowa	1	3	
8.	Wiatrak z 1757 r.	Szlichtyngowa	1	3	
9.	Budynek bramny z 1907 r. nr 16	Stare Drzewce, gm. Szlichtyngowa	1	3	
10.	Kościół ruina	Wyszanów, Szlichtyngowa	1	3	
11.	Kościół pw. Św. Magdaleny	Zamysłów, gm. Szlichtyngowa	1	4	

7.5. ZAGROŻENIE CHEMICZNE - analiza prawdopodobieństwa wystąpienia zagrożenia

							WARTOŚĆ RYZYKA
PRAWDOPODOBIENSTWO	5						Ekstremalne
	4						Duże
	3						Średnia
	2						Małe
	1			1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12			Minimalne
		1	2	3	4	5	

	SKUTKI
--	--------

Lp.	Obiekt	Adres	Analiza prawdopodobieństwa zagrożenia – zagrożenia chemiczne		
			P	S	WR
1.	Kościół filialny pw. św. Jadwigi	Gola, gm. Szlichtyngowa	1	3	
2.	Dzwonnica kościelna	Gola, gm. Szlichtyngowa	1	3	
3.	Cmentarz żydowski	Górczyna, gm. Szlichtyngowa	1	3	
4.	Kościół ewangelicki ob. Rzymsko-katolicki filialny pw. bł. Jana z Dukli	Jędrzychowice, gm. Szlichtyngowa	1	3	
5.	Pałac	Jędrzychowice, gm. Szlichtyngowa	1	3	
6.	Kościół pw. Bł. Szymona z Lipnicy	Stare Drzewce, gm. Szlichtyngowa	1	3	
7.	Dwór	Stare Drzewce, gm. Szlichtyngowa	1	3	
8.	Wiatrak z 1757 r.	Szlichtyngowa	1	3	
9.	Budynek bramny z 1907 r. nr 16	Stare Drzewce, gm. Szlichtyngowa	1	3	
10.	Kościół ruina	Wyszanów, Szlichtyngowa	1	3	
11.	Kościół pw. Św. Magdaleny	Zamysłów, gm. Szlichtyngowa	1	3	
12.	Pałac	Zamysłów gm. Szlichtyngowa	1	3	

7.6. ZAGROŻENIE WOJENNE - analiza prawdopodobieństwa wystąpienia zagrożenia

PRAWDOPODOBIENSTWO						WARTOŚĆ RYZYKA
	5					Ekstremalne
	4					Duże
	3					Średnia
	2					Małe
	1		3, 5, 7, 9, 10, 12		1, 2, 4, 6, 8, 11	Minimalne
		1	2	3	4	5
SKUTKI						

Lp.	Obiekt	Adres	Analiza prawdopodobieństwa zagrożenia – zagrożenia wojenne		
			P	S	WR
1.	Kościół filialny pw. św. Jadwigi	Gola, gm. Szlichtyngowa	1	5	
2.	Dzwonnica kościelna	Gola, gm. Szlichtyngowa	1	5	
3.	Cmentarz żydowski	Górczyna, gm. Szlichtyngowa	1	3	
4.	Kościół ewangelicki ob. Rzymsko-katolicki filialny pw. bł. Jana z Dukli	Jędrzychowice, gm. Szlichtyngowa	1	5	
5.	Pałac	Jędrzychowice, gm. Szlichtyngowa	1	3	
6.	Kościół pw. Bł. Szymona z Lipnicy	Stare Drzewce, gm. Szlichtyngowa	1	5	
7.	Dwór	Stare Drzewce, gm.	1	3	

		Szlichtyngowa			
8.	Wiatrak z 1757 r.	Szlichtyngowa	1	5	
9.	Budynek bramny z 1907 r. nr 16	Stare Drzewce, gm. Szlichtyngowa	1	3	
10.	Kościół ruina	Wyszanów, Szlichtyngowa	1	3	
11.	Kościół pw. Św. Magdaleny	Zamysłów, gm. Szlichtyngowa	1	5	
12.	Pałac	Zamysłów gm. Szlichtyngowa	1	3	

8. WNIOSKI Z ANALIZY ROZMIESZCZENIA I ZAGROŻENIA ZABYTKÓW ORAZ SPOSOBY ICH OCHRONY W ZALEŻNOŚCI OD ZAGROŻENIA:

Z analizy rozmieszczenia zabytków nieruchomych wynika, że na terenie miasta i gminy Szlichtyngowa są one zlokalizowane w części na terenie, który został wpisany do rejestru zabytków jako układ urbanistyczno – architektoniczny, a w części w obszarze historycznych wsi. Na obszarze miasta mogą wystąpić zagrożenia spowodowane siłami natury – katastrofy naturalne oraz związane z rozwojem cywilizacyjnym – katastrofy techniczne i inne miejscowe zagrożenia, do likwidacji których zaangażowany byłby cały potencjał sił ratowniczych miasta, wspierany niezbędnymi siłami i środkami w postaci potencjału sprzętu i ludzi sił ratowniczych straży pożarnej, policji i służby zdrowia. Zagrożenia wojenne, zarówno wojny lokalnej jak i wojny na dużą skalę, będą wynikały ze stanowienia przez miasto ważnego węzła komunikacyjnego, usytuowania urzędów samorządowych oraz znajdującego się tutaj jedyne w promieniu kilkudziesięciu kilometrów mostu na rzece Odrze.

Szlichtyngowa nie posiada istotnego znaczenia dla celów wojskowych. Istotnym elementem komunikacyjnym jest przebiegająca przez środek Szlichtyngowej główna droga przelotowa ze Wschowy do Głogowa (droga krajowa nr 12). Od strony wschodniej przebiega natomiast droga prowadząca w kierunku miejscowości Góra (droga wojewódzka nr 324). Od strony południowo-wschodniej przebiega linia kolejowa nr 372 Bojanowo – Odrzycko, nieczynna - zlikwidowana w 2013 r. Na południe od miasta Szlichtyngowa przepływa rzeka Odra. Jedyna przeprawa mostowa znajduje się w miejscowości Wyszanów, nad rzeką Barycz.

W razie zagrożenia wystąpienia konfliktu zbrojnego lub sytuacji kryzysowych, planuje się wykonanie następujących przedsięwzięć:

8.1. Ochrona zabytków nieruchomych:

- a) prowadzenie gminnej ewidencji zabytków w formie zbioru kart adresowych przez Burmistrza Miasta i Gminy Szlichtyngowa;
- b) opracowanie i aktualizowanie wymaganego programu opieki nad zabytkami dla Miasta i Gminy Szlichtyngowa;
- c) opracowanie dokumentacji i kart adresowych wymaganych dla stanowisk archeologicznych dla Miasta i Gminy Szlichtyngowa;
- d) oznakowanie zabytkowych obiektów znakami „Konwencji Haskiej”;
- e) uwzględnienie ochrony zabytków w planach zagospodarowania przestrzennego przez Burmistrza Miasta i Gminy Szlichtyngowa;
- f) w przypadku konfliktu demontaż i ukrycie najcenniejszych detali architektonicznych i elementów wyposażenia;
- g) zgromadzenie i utrzymywanie w gotowości urządzeń, sprzętu, narzędzi, opakowań, materiałów niezbędnych do wykonania prac zabezpieczających i działań ratowniczych;
- h) zorganizowanie systemu monitorowania zagrożeń, alarmowania i powiadamiania;
- i) wyznaczenie i przygotowanie zespołów ludzkich do prac zabezpieczających i działań ochronnych.

8.2. Ochrona zabytków ruchomych:

- na miejscu, tj. schrony, piwnice, inne miejsca ukrycia;
- przez rozśrodkowanie;
- poprzez ich ewakuację.

8.3. Sposoby poprawienia bezpieczeństwa najważniejszych zabytków:

- doprowadzeniu do założenia w obiektach systemów alarmowych przeciwpożarowych i przeciwwłamaniowych;
- poprawa zabezpieczenia technicznego zabytków (lepsze zamki, drzwi, kraty itp.);
- założenie lub poprawienie oświetlenia zewnętrznego zabytku;
- wykonanie lub powiększenie strefy ochronnej, niepalnej dookoła zabytku;
- zainstalowanie lub przeprowadzenie konserwacji hydrantów w pobliżu zabytków;
- zamontowanie hydrantów wewnętrznych;
- udrożnienie kanalizacji burzowej w sąsiedztwie obiektów zabytkowych;
- przycięcie konarów wysokich drzew lub wycięcie drzew uschniętych zgodnie z przepisami, jeżeli zagrażają bezpieczeństwu zabytku w razie wichury lub huraganu;
- kierowanie ruchu samochodów ciężarowych, autocystern poza centrum miejscowości, dalej od zabytków;
- przygotowanie, wyremontowanie pomieszczeń dla zabytków ruchomych, np. zbiorów muzeum, służących do ich ukrycia w razie konfliktu zbrojnego lub innych zagrożeń;
- zwrócenie się do służb mundurowych o zwrócenie uwagi na obiekty zabytkowe oraz stanowiska archeologiczne, w tym grodziska i kurhany zagrożone przez nielegalne działania i niszczenie.

8.4. Spodziewane zagrożenia dla zabytków na obszarze miasta i gminy Szlichtyngowa:

Najczęściej występującymi katastrofami (klęskami żywiołowymi) na terenie Polski, a więc również na terenie miasta i gminy Szlichtyngowa są:

- Zagrożenia naturalne (obiektywne):

powódź - w związku z wylewami rzeki Odry zagrożenie takie występuje, lecz mogą niekiedy wystąpić lokalne lub na większą skalę podtopienia wywołane intensywnymi opadami deszczu, gradu;

huragan - na terenie gminy odnotowano kilka wydarzeń związanych z działalnością intensywnych wiatrów na pograniczu z siłą huraganu, jednak są one osłabione kompleksami leśnymi. Występują sporadycznie, nie niosą w sobie dużego niebezpieczeństwa;

wyladowania atmosferyczne – zabezpieczenie stanowi montaż instalacji odgromowej;

upały i mrozy - tego rodzaju zagrożenia nie stanowią realnego niebezpieczeństwa dla obiektów zabytkowych.

- Zagrożenia wywołane przez człowieka (subiektywne):

kradzieże - gromadzone w obiektach zabytkowych eksponaty, posiadają wielką wartość kulturową i stanowią łup dla szabrowników - wynika z tego, że kradzieże tych obiektów mogą przynieść znaczne korzyści;

włamania - ten rodzaj zagrożenia jest bardzo realny. Obiekty są usytuowane na dużej przestrzeni (brak ochrony), są narażone na tego typu zdarzenia. Konieczna jest zmiana systemu

ochrony, wsparcie jej systemami elektronicznymi wraz z możliwością udzielenia realnej pomocy z zewnątrz (Policja).

zakłócanie porządku publicznego - w trakcie imprez plenerowych, gromadzących jednorazowo od kilku do kilku tysięcy zwiedzających możliwe są tego typu zdarzenia. Obecność w tym czasie na miejscu pracowników ochrony oraz współpraca z Policją może skutecznie tego typu zdarzeniom zapobiegać, a w przypadku ich wystąpienia pozwoli na skuteczną interwencję sił porządkowych.

wandalizm, niszczenie mienia - jest to realne zagrożenie wynikające również z faktu rzeczywistej dostępności obiektów zabytkowych. Przeciwdziałać tego typu zagrożeniom powinni mieszkańcy danej miejscowości.

Zagrożenia mogące wystąpić na terenie miasta i gminy Szlichtyngowa:

- zalanie, podtopienia – mogą wystąpić;
- awarie obiektów hydrotechnicznych – mogą wystąpić;
- pożary – występują;
- awarie rurociągów paliwowych oraz zbiorników z materiałami – mogą wystąpić;
- akty terrorystyczne – mogą wystąpić;
- zagrożenia związane z konfliktami zbrojnymi – mogą wystąpić.
- katastrofy budowlane związane z:
  - wybuchem gazu – mogą wystąpić;
  - osunięciem gruntu – nie występuje.

9. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W RAZIE SYTUACJI KRYZYSOWYCH ZAGRAŻAJĄCYCH BEZPIECZEŃSTWU ZABYTKÓW:

9.1. Pożar:

Procedura postępowania w razie pożaru jest określona w instrukcjach i planach ochrony przeciwpożarowej, które winny posiadać jednostki organizacyjne będące właścicielami obiektów zabytkowych. Szczególnie istotnym elementem, który musi być uwzględniony w zabezpieczeniu przeciwpożarowym obiektów zabytkowych i w prowadzeniu akcji ratowniczo – gaśniczej w razie pożaru jest priorytet zabezpieczenia i ratowania obiektów wpisanych do rejestru zabytków lub będących w trakcie procedury wpisu w taki sposób, aby podlegały one szczególnej ochronie, zaraz po przedsięwzięciach służących ochronie życia ludzkiego.

Do takich przedsięwzięć należy w szczególności:

1. Zabezpieczenie ognioochronne obiektów drewnianych i elementów konstrukcyjnych z drewna.
2. Utrzymanie w sprawności i sprawdzenie działania sygnalizacji alarmu przeciwpożarowego i monitoringu jeśli taki funkcjonuje.
3. Zapewnienie sprawności i umiejętności obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego.
4. Przygotowanie do własnych działań ratowniczych w oparciu o grupę zabezpieczającą – ratowniczą i sprzęt podręczny, która będzie szkolona z elementami ćwiczeń praktycznych.
5. W razie wybuchu pożaru, podjęcie próby lokalizacji źródła ognia i jego stłumieniu w zarodku przy pomocy podręcznego sprzętu gaśniczego, zamykania dopływu świeżego powietrza (tlenu), wyłączeniu zasilania.
6. Zabezpieczenie na miejscu lub demontaż i wynoszenie cennych i palnych elementów wyposażenia architektonicznego (np. zdobionych drzwi, itp.) z wykorzystaniem pracowników, mieszkańców lub użytkowników znajdujących się w obiektach zabytkowych.
7. Po przybyciu jednostki ratowniczo – gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej, Ochotniczych Straży Pożarnych podporządkowanie wszystkich działań dowódcy akcji oraz udzielanie pomocy i niezbędnych informacji.
8. Czuwanie nad zachowaniem szczególnej ostrożności podczas gaszenia pomieszczeń o bogatym wystroju architektonicznym i plastycznym.
9. Uczestniczenie w dokumentowaniu działań i strat, ustaleniu przyczyn pożaru i podejmowaniu działań zabezpieczających po pożarze.
10. Po zakończeniu akcji ratowniczo – gaśniczej, zabezpieczenie i przeszukanie pogorzeliska, poinformowanie Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Starostę Wschowskiego o stratach, szkodach i ewentualnych potrzebach pomocy, na formularzu „zgłoszenia strat o zabytkach”.
11. Przystąpienie do prac zabezpieczających i konserwatorskich celem przywrócenia poprzedniego stanu obiektów.
12. W razie potrzeby wprowadzenie zmian i uzupełnień aktualizacyjnych do „Planu ochrony zabytków Miasta i Gminy Szlichtyngowa na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych”.

Czas działań: bezpośrednio po wystąpieniu zdarzenia do czasu zabezpieczenia.

9.2. Podtopienie i zalanie:

Podtopienia i miejscowe zalania mogą wystąpić w związku z długotrwałymi i intensywnymi opadami deszczu. Zjawiska te mają miejsca szczególnie w okresie jesiennym oraz wiosennym. Podtopienia i miejscowe zalania mogą również wystąpić wiosną w czasie szybkiego topnienia pokrywy śnieżnej. Zjawiska te powodują podniesienie poziomu wód gruntowych i zwiększone zawilgocenie fundamentów oraz piwnic. Braki w drożności kanałów burzowych i zewnętrznej instalacji przeciwdeszczowej obiektów budowlanych powodują wycieki i miejscowe zalania ścian, stropów itp. Podobne skutki może spowodować awaria sieci wodociągowo-kanalizacyjnej i centralnego ogrzewania. Zalania budynków od góry mogą nastąpić w razie łącznego wystąpienia silnej wichury i ulewy, najczęściej podczas burzy, jeśli dojdzie do zerwania części lub całości pokrycia dachu. Na terenie miasta i gminy Szlichtyngowa obiekty zabytkowe są w niewielkim stopniu narażone na podtopienie czy zalanie obiektu zabytkowego od góry.

Zagrożenie powodziowe, spowodowane wylewami rzeki Odry, jest od 1997 r. minimalne – wzmacniano wały przeciwpowodziowe.

W celu zminimalizowania ewentualnych strat, należy podjąć następujące działania polegające na:

1. Obserwowaniu zjawisk pogodowych i analizowaniu prognoz krótkoterminowych oraz długoterminowych.
2. Utrzymaniu łączności i wymianie informacji z Zespołem Kierowania OC.
3. Przestrzeganiu terminów i rzetelności wykonywania przeglądów i remontów instalacji i urządzeń wodno – kanalizacyjnych oraz orynnowania budynków, instalacji odgromowej a także kanalizacji przeciwdeszczowej.
4. Aktualizowaniu składu, szkoleniu i utrzymaniu w gotowości do działania grupy zabezpieczająco – ratowniczej utworzonej przy obiekcie zabytkowym (zadania właściciela lub użytkownika obiektu zabytkowego).
5. Wypytowaniu miejsc najbardziej zagrożonych podtopieniem (zalaniem) w przypadku obfitych i długotrwałych opadów.
6. Sprawdzeniu szczelności, zamocowaniu zamknięć drzwi, okiennic, okien i usunięciu występujących braków i uszkodzeń.
7. Przygotowanie materiałów, narzędzi i urządzeń do ratowania i doraźnego usuwania uszkodzeń w razie zalania z innych przyczyn – takich jak: łopaty, kilofy, łomy, piły ręczne i spalinowe, siekiery, podnośniki hydrauliczne, wózki, drabiny, młoty i młotki, gwoździe, deski, krokwie, łaty, palety, płyny, folie budowlane, taśmy uszczelniające, papę, liny, sznurek, blachę ocynkowaną, rury PCV – o różnych profilach złączki, uszczelniacze bitumiczne, materiały szybkowiązące, szmaty, pakuły, wiadra, kotły i inne zbiorniki na wodę, pompy, nożyce do cięcia blachy, węże do wody, buty gumowe, rękawice ochronne, peleryny, zapasy żywności i wody pitnej i do celów higienicznych, środków opatrunkowych i dezynfekcyjnych, podręcznego sprzętu oświetleniowego (latarki, lampy naftowe i świece.) itp.

8. Utrzymywaniu w gotowości i przygotowaniu do uruchomienia awaryjnego zasilania i oświetlenia zastępczego, wyłączeniu zasilania energetycznego w obiektach – pomieszczeniach które ulegają zalaniu bądź zostały zalane.
  9. Usunięciu z otoczenia budynków przedmiotów mogących być zabranymi przez wodę (ławki, tablice informacyjne, kosze na śmieci itp.).
  10. Prowadzenie działań ratowniczych własnymi siłami (grupami zabezpieczenia i ratownictwa utworzonymi przy obiektach zabytkowych) w zależności od sytuacji i w razie potrzeby organizowania i wyposażania sił wsparcia.
  11. Dokumentowaniu strat i prowadzonych działań, prowadzonych wstępnych prac doraźnie zabezpieczających zabytki przed dalszym zniszczeniem, katastrofą budowlaną itp. w miejscach uszkodzeń.
  12. Osuszeniu i wietrzeniu pomieszczeń, sprzątaniu i wywózce śmieci i zniszczonych elementów.
  13. Prowadzenie oceny i wyceny strat, przy udziale uprawnionego rzeczoznawcy, informowaniu organów założycielskich i Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, także Starostę Wschowskiego o stratach (formularz zgłoszenia strat w zabytkach) i ewentualnych potrzebach pomocy rzeczowej, specjalistycznej i finansowej.
  14. Opracowaniu wniosków i aktualizowaniu „Planu ochrony zabytków Miasta i Gminy Szlichtyngowa na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych”.
- Czas działań: bezpośrednio po wystąpieniu zdarzenia do czasu zabezpieczenia.

9.3. Wystąpienie katastrofalnych zjawisk atmosferycznych:

Zjawiskami takimi na terenie Polski, a tym samym na terenie miasta i gminy Szlichtyngowa mogą być w szczególności huraganowe wiatry pochodzenia burzowego lub wynikające z przechodzenia frontów atmosferycznych lub z anomalii pogodowych. Mogą im towarzyszyć, w zależności od pory roku gwałtowne ulewy, gradobicia lub śnieżyce. Najbardziej niszczycielską formą są w naszych warunkach huraganowe wiatry przechodzące w trąby powietrzne.

W przypadku bezpośredniego zagrożenia lub wystąpienia ww. zjawisk będą wykonywane następujące czynności:

1. Śledzenie komunikatów w środkach masowego przekazu.
2. Zaktualizowanie oceny stanu zagrożenia zabytkowych obiektów, ich stanu technicznego, stanu otaczającego drzewostanu, oraz drzew stanowiących pomniki przyrody.
3. Sprawdzenie stanu obecności pracowników, ze szczególnym uwzględnieniem członków grup zabezpieczenia i ratownictwa zabytków.
4. Powiadomienie pracowników o zagrożeniu i zapewnieniu dojazdu osób niezbędnych do prac zabezpieczających i akcji ratowniczej.
5. Ograniczenie działalności jednostki w zależności od sytuacji i ostrzeżenie przebywających gości o zagrożeniu i zasadach postępowania w razie katastrofy.
6. Sprawdzenie stanu zabezpieczenia w środki materiałowe i techniczne, wodę pitną, żywność, medykamenty itp. do funkcjonowania jednostki prowadzącej akcję ratowniczą i udzielania pierwszej pomocy, dokonanie niezbędnych uzupełnień.

7. Przygotowanie zabytkowych obiektów do funkcjonowania w warunkach ograniczonej ilości pracowników, utrudnień w komunikacji, łączności, dostawach wody, energii, gazu i zaopatrzenia.
8. Zamknięcie (zaryglowanie) i w miarę potrzeb dodatkowe zabezpieczenie zagrożonych otworów drzwiowych i okien (workami z piaskiem, ekranami, zaporami itp.).
9. Usunięcie z terenu przedmiotów nieprzytwierdzonych trwale do podłoża mogących ulec przemieszczeniu.
10. Odsunięcie od okien cennych przedmiotów, w tym eksponatów i wyposażenia, przeniesienie ich w bezpieczne lub dosunięcie (dostawienie) do ścian, zabezpieczenie przed przesunięciem i okrycie osłonami (folią, brezentem itp.).
11. Reagowanie na działanie czynników niszczących i prowadzenie akcji ratowniczej wydzielonymi siłami grupy zabezpieczająco – ratowniczej.
12. Organizowanie dodatkowego wsparcia dla sił prowadzących działania ratownicze.
13. Alarmowanie w razie potrzeby Gminnego i Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, a także specjalistycznych sił ratowniczych (KP PSP, OSP itp.).
14. Organizowanie pierwszej pomocy dla osób poszkodowanych w czasie katastrofy i akcji ratowniczej, alarmowanie w razie potrzeby sił ratownictwa medycznego.
15. Zabezpieczenie uszkodzonych obiektów i elementów przed dalszą destrukcją.
16. Usuwanie zniszczonych, nieprzydatnych elementów, połamanych drzew, wywóz gruzu, śmieci itp.
17. Dokonywanie oceny i szacowania strat, przy pomocy uprawnionego rzeczoznawcy.
18. Dokumentowanie strat i prowadzonych działań ratowniczych i zabezpieczających.
19. Informowanie organu założycielskiego, Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, także Starostę Powiatu Wschowskiego o stratach (formularz zgłoszenia strat w zabytkach) i ewentualnych potrzebach pomocy rzeczowej, specjalistycznej i finansowej.
20. Przywrócenie stanu utrzymania zabytków sprzed katastrofy.
21. Opracowaniu wniosków i aktualizowaniu „Planu ochrony zabytków Miasta i Gminy Szlichtyngowa na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych”.

Czas działań: bezpośrednio po wystąpieniu zdarzenia do czasu zabezpieczenia.

9.4. Zagrożenia środkami biologicznymi, chemicznymi i promieniotwórczymi:

Skażenia środkami toksycznymi mogą wystąpić na skutek katastrof komunikacyjnych na przebiegających w pobliżu szlakach drogowych, a także w wyniku ataku zbrojnego lub terrorystycznego z użyciem broni chemicznej lub biologicznej. Zagrożenie środkami promieniotwórczymi może mieć takie same źródła lub być skutkiem awarii nawet w odległych elektrowniach atomowych lub zakładach wykorzystujących w produkcji substancje promieniotwórcze. Sygnał alarmowy w przypadku zagrożenia może być nadany w systemie Ostrzegania i Alarmowania o Zagrożeniach, Zarządzania Kryzysowego, przez radio, TV, telefon, fax, syreny alarmowe, ruchome środki nagłaśniające lub inny wewnętrzny system informacji i ostrzegania.

W razie zagrożenia bądź ataku podjęte będą następujące działania:

1. Włączenie odbiorników PR i TV na program lokalny i śledzenie sygnałów ostrzegawczych z Zespołu Zarządzania Kryzysowego.
2. Zawiadomienie pracowników oraz innych osób przebywających w obiektach zabytkowych o zagrożeniu i ich wyprowadzeniu z przewidywanego rejonu największego zagrożenia, w kierunku pod wiatr od spodziewanego kierunku zagrożenia, a ze strefy skażonej – poprzecznie do kierunku wiatru, unikanie jakiegokolwiek zetknięcia się z opadami radioaktywnymi, skażonym terenem lub przedmiotami.
3. Zachowanie spokoju, rozwagi i przeciwdziałanie przejawom samowoli i paniki.
4. Wyłączenie urządzeń wentylacyjnych i klimatycznych, zamknięcie i uszczelnienie okien, drzwi i otworów wentylacyjnych, okrycie folią zabytków, sprzętów i wyposażenia.
5. Przygotowanie podręcznych środków ochronno – ratowniczych i odtrutek jak maski przeciwgazowe i przeciwpylowe, maseczki z tkaniny, okulary ochronne, wilgotne tampony, płaszcze i rękawice ochronne, buty gumowe, nakrycia głowy, gaza, wata, woda, kwas octowy, woda utleniona, oliwa jadalna, olej parafinowy, spirytus, mydło i środki piorące, wiadra, szczotki, odkurzacze.
6. Wykonywanie poleceń osób i organów kierujących akcją ratowniczą.
7. Zgromadzenie w szczelnych opakowaniach i pomieszczeniach zapasów wody pitnej i żywności, a w razie bezpośredniego zagrożenia, powstrzymanie się od spożywania posiłków, napojów, palenia tytoniu i wykonywania prac wymagających dużego wysiłku fizycznego.
8. Wyprowadzanie ludzi z rejonów i pomieszczeń skażonych do bezpiecznych uszczelnionych pomieszczeń, miejsc i ukryć.
9. Organizowanie pierwszej doraźnej pomocy dla osób poszkodowanych.
10. W miarę potrzeby – wezwanie służb ratowniczych poprzez Zespół Zarządzania Kryzysowego lub Policję oraz udzielanie im pomocy.
11. Do odwołania alarmu nieopuszczanie uszczelnionych pomieszczeń, niepodchodzenie do okien, drzwi i otworów wentylacyjnych.
12. Rozpoczęcie zabiegów sanitarnych, odkażania i dezynfekcji osób poszkodowanych po przeniesieniu do miejsc bezpiecznych w następującej kolejności:
  - a) zdjęcie z poszkodowanego odzieży, butów i innych przedmiotów osobistych,
  - b) umieszczenie zdjętych rzeczy i przedmiotów osobistych w specjalnych zamkniętych workach i ich pozostawienie w strefie skażenia, jako materiałów niebezpiecznych,
  - c) usunięcie zanieczyszczeń za pomocą środków podręcznych (tamponu, chusteczki),
  - d) umycie miejsc skażonych dużą ilością ciepłej wody z dodatkiem mydła lub łagodnych detergentów, pod łagodnym ciśnieniem ze zwróceniem uwagi na oczy, błony śluzowe, fałdy skóry, pachwiny (oczy przemywać samą wodą),
  - e) stosowanie środków odkażających przy skażeniu środkami paraliżującymi, parzącymi i duszącymi, do mycia stosować 5% roztwór podchlorynu wapnia, przy łzawiących – wody z szarym mydłem, przy skażeniach środkami biologicznymi – mycie mydłem i wodą całego ciała.

13. Przystąpienie do wietrzenia, odkazania i dezaktywacji pomieszczeń niezwłocznie po odwołaniu alarmu.
14. Usunięcie niepotrzebnych, skażonych przedmiotów i materiałów.
15. Wykorzystywanie środków ochrony osobistej.
16. W razie potrzeby wezwanie specjalistycznych sił ze sprzętem, toksykologa i innych.
17. Określenie strat i szkód i powiadomienie organu założycielskiego oraz Starosty Wschowskiego.
18. Doprowadzenie obiektów, terenu i wód do stanu wyjściowego.
19. Odtworzenie niezbędnych zapasów.
20. Wykorzystanie doświadczeń praktycznych do aktualizacji „Planu ochrony zabytków Miasta i Gminy Szlichtyngowa na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych”.

Czas działań: bezpośrednio po wystąpieniu zdarzenia do czasu zabezpieczenia.

9.5. Katastrofa budowlana, techniczna, komunikacyjna lub zniszczenie obiektów budowlanych i infrastruktury technicznej:

Katastrofa budowlana lub miejscowe zniszczenia w obiektach na obszarze miasta i gminy mogą być spowodowane:

- a) wybuchem gazu lub innych paliw, substancji łatwopalnych oraz materiałów niebezpiecznych przewożonych taborem po szlakach komunikacyjnych na terenie miasta,
- b) rozszczelnieniem instalacji wewnętrznych (gazowej, CO, wodociągowo – kanalizacyjnej),
- c) osunięciem stropów,
- d) tąpnięciem gruntu,
- e) naruszeniem ważnych elementów konstrukcyjnych budynków,
- f) osuwiskami i rozmyciem gruntu w miejscowościach usytuowania budynków (przy rozlewiskach, miejscach prac ziemnych),
- g) jako skutki wtórne katastrofy lotniczej.

Katastrofa budowlana lub techniczna może wystąpić samoistnie, na skutek działania przyrody lub może być wynikiem błędu w sztuce budowlanej, zaniechania lub zaniedbań w konserwacji budynków, działania sił niszczących uruchomionych przez człowieka, katastrof komunikacyjnych itp.. W razie bezpośredniego zagrożenia katastrofą budowlaną lub techniczną bądź ich nagłego wystąpienia podjęte zostaną następujące działania:

1. Powiadomienie kierownictwa obiektów i pracowników o zagrożeniu lub zdarzeniu.
2. Zorganizowanie wyprowadzenia ludzi z zagrożonego rejonu.
3. Doraźne zabezpieczenie zagrożonych miejsc.
4. Wyłączenie głównych instalacji w budynku (elektrycznej, gazowej, wodnej i CO).
5. Zaalarmowanie w razie potrzeby służb porządkowych i ratowniczych (Policja, Państwowa Straż Pożarna, Ochotnicza Straż Pożarna, Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego).
6. Zabezpieczenie terenu katastrofy i niedopuszczanie osób postronnych.

7. Wykonywanie poleceń oraz udzielanie informacji i pomocy kierującemu akcją ratowniczą.
8. Udzielanie pierwszej pomocy osobom poszkodowanym.
9. Ratowanie cennych elementów wystroju architektonicznego i zabytkowego wyposażenia.
10. Zabezpieczenie miejsca katastrofy i uszkodzonych fragmentów budowli przed dalszą destrukcją i niszczącym wpływem warunków atmosferycznych.
11. Dokumentowanie strat i przeprowadzonych działań.
12. Wstępna ocena szkód i strat.
13. Informowanie organu założycielskiego, Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz Starosty Wschowskiego o poniesionych stratach i szkodach (na formularzu zgłoszenia strat), o potrzebach pomocy materialnej i eksperckiej.
14. Stopniowe przywracanie stanu wyjściowego poprzez usuwanie zniszczeń i przystąpienie do prac remontowych.
15. Wprowadzenie niezbędnych korekt i uzupełnień do „Planu ochrony zabytków Miasta i Gminy Szlichtyngowa na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych”.

Czas działań: bezpośrednio po wystąpieniu zdarzenia do czasu zabezpieczenia.

9.6. Zagrożenie atakiem terrorystycznym:

Terroryzm polega na przemyślanym i skrytym zastosowaniu środków przemocy w celu wywołania strachu, paniki oraz spowodowania strat ludzkich i zniszczeń określonych obiektów i wyposażenia, dla osiągnięcia celów politycznych, ekonomicznych, militarnych lub społecznych. Akty terrorystyczne mają często podłoże etniczne, kulturowe lub religijne. Akty terrorystyczne mogą mieć formę rzeczywistą lub pozorowaną i przejawiać się w postaci rzeczywistego zagrożenia atakiem bądź powiadamiania przez sprawców o zagrożeniach (podłożeniu ładunku wybuchowego itp.) celem zastraszenia określonych organów i społeczności.

Najczęściej spotykane rodzaje ataków terrorystycznych to:

1. Podkładanie w miejscach zgromadzeń publicznych, przebywania ważnych osobistości itp. ładunków wybuchowych.
2. Atakowanie ważnych obiektów środkami wybuchowymi lub zapalającymi.
3. Zamachy na ważne osobistości z użyciem broni.
4. Rozpylanie lub rozlewanie niebezpiecznych substancji chemicznych, biologicznych lub promieniotwórczych.
5. Zakażenie ujęć wodnych lub żywności.
6. Wysyłanie lub dostarczenie (doręczenie) przesyłek zawierających niebezpieczne ładunki lub substancje.
7. Zajmowanie ważnych budynków lub innych reprezentacyjnych obiektów użyteczności publicznej.
8. Zajmowanie i wykorzystywanie dla własnych celów zabytków i miejsc kultu religijnego podlegających ochronie, połączone często z aktami wandalizmu i grabieży.

9. Celowe uszkodzenia instalacji i urządzeń mających wpływ na bezpieczeństwo osób i mienia.
10. Uprowadzenia osób w celu zastraszenia lub wymuszenia okupu.

Prawie wszystkie spośród wyżej wymienionych rodzajów ataków terrorystycznych mogą wystąpić w warunkach funkcjonowania niektórych obiektów zabytkowych, narażając na niebezpieczeństwo ludzi tam przebywających. W razie organizowania w obiektach imprez lub uroczystości i innych przedsięwzięć z udziałem ważnych osobowości (polityków, twórców kultury itp.) – grupujących większe ilości osób – obowiązuje zachowanie szczególnej ostrożności, czujności przez wszystkich uczestników i pracowników oraz stosowanie się do poleceń organów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i udzielanie im niezbędnej pomocy. Na wypadek zagrożenia bezpośrednim napadem terrorystycznym lub w razie podłożenia niebezpiecznego ładunku na terenie obiektów zostaną podjęte następujące działania:

1. Utrzymanie w stałej gotowości systemu, personelu i urządzeń lub w razie podłożenia osób i mienia w obiektach tych dozoru wewnętrznego, monitoringu i ochrony zewnętrznej oraz alarmowania, łączności i powiadamiania o zagrożeniach.
2. Prowadzenie szkoleń i sprawdzianów pracowników.
3. Wnikliwa i dyskretna kontrola dostępu osób z zewnątrz na teren obiektów w szczególności w przeddzień i w dniu spotkań z udziałem osobistości ze świata polityki, kultury, nauki itp. oraz przy okazji organizacji imprez z udziałem większej ilości osób.
4. Sprawdzenie czy w pomieszczeniach oraz miejscach ogólnodostępnych (sale koncertowe, wystawowe, konsumpcyjne) nie znajdują się przedmioty niestanowiące ich stałego wyposażenia lub pozostawienia przez osoby przebywające w obiektach.
5. Zwrócenie uwagi na ślady przemieszczenia oraz zmiany w wyglądzie przedmiotów i urządzeń oraz na wszelkie dodatkowe dźwięki i sygnały nieznanego pochodzenia.
6. Przyjęcie zawiadomienia o podłożeniu ładunku lub zlokalizowanie niebezpiecznego przedmiotu, ze zwróceniem uwagi na ustalenie miejsca położenia, opisu ładunku (przedmiotu), rodzaju, siły i czasu rażenia, numeru telefonu i podstawowych danych osoby zgłaszającej (imię i nazwisko, adres) źródła uzyskania informacji (bezpośredniego lub pośredniego).
7. Powiadomienie przez osobę, która zauważyła przedmiot niewiadomego pochodzenia lub przyjęła zawiadomienie o podłożeniu ładunku - kierownika jednostki.
8. Zaalarmowanie dyżurnego Policji o zgłoszeniu podłożenia ładunku wybuchowego lub zauważeniu podejrzanego przedmiotu, z podaniem danych, numeru telefonu i odnotowanie imiennego potwierdzenia zgłoszenia.
9. Zarządzenie i zorganizowane przeprowadzenie ewakuacji osób i personelu z zagrożonego obiektu lub obszaru.
10. Uniemożliwienie dostępu osobom postronnym.
11. W miarę możliwości sprawdzenie wiarygodności przyjętego zgłoszenia bez zbliżania się do niebezpiecznego ładunku (przedmiotu) lub miejsca gdzie się on znajduje.
12. Zapobieganie przejawom dezinformacji, szerzenia strachu lub paniki, izolowanie osób utrudniających akcję rozpoznawczą – ratowniczą.

13. Przekazanie informacji i udzielanie pomocy siłom interwencyjnym Policji, ze zwróceniem szczególnej uwagi na lokalizację niebezpiecznych przedmiotów newralgicznych punktów obiektu oraz podjęte dotychczas działania.
  14. Wykonywanie poleceń kierującego akcją, w tym podejmowanie kolejnych działań w zakresie ewakuacji osób, mienia i udzielanie pierwszej pomocy osobom poszkodowanym, a w razie potrzeby korzystanie z pomocy wyspecjalizowanej jednostki ratowniczej.
  15. Udzielenie pomocy Policji w ustaleniu przyczyn, przebiegu i sprawców zdarzenia oraz w sporządzeniu protokołu.
  16. Powiadomienie o zdarzeniu organu założycielskiego i Starostę Powiatu Wschowskiego w razie strat w zabytkach również Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (na formularzu zgłoszenia strat w zabytkach) i ewentualnych potrzebach pomocy.
  17. Przywrócenie obiektu (ów) do normalnego funkcjonowania.
  18. Wprowadzenie stosownych zmian i uzupełnień do „Planu ochrony zabytków Miasta Gminy Szlichtyngowa na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych”, z wykorzystaniem uzyskanych doświadczeń i wniosków.
  19. Dokumentowanie przebiegu zdarzenia i szacowanie ewentualnych strat.
- Czas działań: bezpośrednio po wystąpieniu zdarzenia do czasu zabezpieczenia.

W razie otrzymania niebezpiecznej przesyłki będą podjęte następujące działania:

1. Powstrzymanie się od otwierania (naruszenia) przesyłki lub potrząsania nią i pozostawienie jej na miejscu w miarę możliwości w zamkniętym pojemniku lub torbie plastikowej bądź przykrywając przesyłkę folią, papierem.
2. Obserwowanie czy z przesyłki nie wydobywa się jakaś substancja lub podejrzane dźwięki.
3. Opuszczenie, zamknięcie drzwi i okien oraz odizolowanie od ruchu osób pomieszczenie i obiektu, w którym znajduje się przesyłka.
4. Wyłączenie urządzeń wentylacyjnych i klimatyzacji w obiekcie.
5. Zawiadomienie Policji i w razie potrzeby specjalistycznych służb ratowniczych (ratownictwa chemicznego, medycznego itp.).
6. Dokładne umycie rąk mydłem i letnią wodą unikając dotykania twarzy, lub w razie potrzeby umycia mydłem i wodą pod prysznicem całego ciała przez osoby, które zetknęły się z przesyłką i ewentualne ich zbadanie i udzielenie pierwszej pomocy.
7. Zdjęcie i zamknięcie w szczelnie zamkniętych torbach (pojemnikach) części ubioru i obuwia, które mogły mieć styczność z niebezpieczną substancją i ich przekazanie odpowiednim służbom.
8. W razie rozsypania substancji przykrycie jej papierem lub folią bez jej przemieszczania, zmiatania, zgarniania itp.
9. Sporządzenie listy osób mogących mieć styczność z przesyłką i udostępnienie jej Policji i służbie medycznej.
10. Wprowadzenie środków ostrożności w postępowaniu z przesyłkami z zewnątrz w szczególności poprzez:

- a) wyznaczenie i przeszkolenie osób upoważnionych do przyjmowania i otwierania przesyłek oraz powiadamianie w razie potrzeby kierownictwa bądź właściciela obiektu i służb ratowniczych,
- b) wydzielenie i wyposażenie pomieszczenia do przyjmowania przesyłek, wyposażenie w worki foliowe, rękawice i okulary ochronne itp.,
- c) zwrócenie uwagi na sposób zaadresowania przesyłki, w szczególności otrzymanej z zagranicy lub adresowanej do rąk własnych kierownictwa lub innych ważnych osób przebywających w obiekcie, posiadającej błędy w adresowaniu, brak stempla poczty, jego niezgodność z adresem zwrotnym, nietypowy wygląd lub wymiary itp.

9.7. Zaistnienie aktów wandalizmu:

Akty wandalizmu w obiektach zabytkowych mogą wystąpić zarówno w czasie pokoju jak i podczas działań wojennych. Mogą mieć charakter celowy lub niezamierzony wynikający z niewiedzy, niefrasobliwości lub niedbalstwa bądź nieodpowiedzialnym zachowaniem grupy lub jednostek. Mogą też być skutkiem niewłaściwie prowadzonych prac remontowo – budowlanych, instalacyjnych lub porządkowych. Akty wandalizmu mogą też przybrać postać zanieczyszczenia wód, niszczenia urządzeń wodnych i parkowych, niszczeniu lub uszkodzaniu elementów ogrodzenia, oświetlenia i małej architektury – w połączeniu z uszkodzeniem elewacji, wybijaniu okien, wrywaniu lub wyważaniu drzwi, wymontowywaniu lub tłuczeniu detali architektonicznych i innych elementów wystroju pomieszczeń (zabrudzenie podłóg, ścian i sufitów itp.).

W razie zagrożenia aktami wandalizmu lub ich zaistnienia będą podjęte następujące działania:

1. Zaostrzenie kontroli osób przybywających i przebywających w obiektach i zamknięcie dostępu dla osób postronnych.
2. Zabezpieczenie miejsca zdarzenia przed osobami trzecimi nieruszanie – niedotykanie miejsc i detali niesprzątanie, niewykonywanie żadnych czynności mogących spowodować zacieranie śladów.
3. Zaalarmowanie Policji i innych służb porządkowych.
4. Ograniczenie ruchu pracowników i gości na terenie obiektu.
5. Udzielanie informacji i pomocy organom prowadzącym postępowanie i służbom ratowniczym, w tym w ustaleniu sprawców zdarzenia i poszukiwaniu utraconych skradzionych przedmiotów lub elementów, między innymi poprzez udostępnianie dokumentacji opisowej i fotograficznej.
6. Zapobieganie rozprzestrzenianiu się (powiększaniu) zniszczeń lub uszkodzeń.
7. Dokumentowanie zdarzenia oraz zniszczeń i uszkodzeń, dokonanie wstępnej oceny i szacowania strat.
8. Powiadomienie organu założycielskiego, Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i Starostę Powiatu Wschowskiego o zdarzeniu i poniesionych stratach (na formularzu zgłoszenia strat w zabytkach) oraz ewentualnych potrzebach pomocy.
9. Przystąpienie do przywrócenia stanu poprzedniego zniszczonych lub uszkodzonych zabytków (prace zabezpieczające i konserwatorskie).
10. Powrót do normalnego funkcjonowania obiektów.
11. Wprowadzenie niezbędnych korekt (uzupełnień) do planu i systemu ochrony.

Czas działań: bezpośrednio po wystąpieniu zdarzenia do czasu zabezpieczenia.

9.8. Ochrona zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego:

Zabytki nieruchome rozmieszczone na terenie miasta i gminy Szlichtyngowa w razie niebezpieczeństwa wybuchu konfliktu zbrojnego będą utrzymywane w sprawności technicznej z równoczesnym ograniczeniem ich funkcji użytkowych, dostosowanych do funkcjonowania instytucji w czasie wojny. Główny wysiłek kierownictwa i pracowników obiektów zabytkowych będzie nakierowany na zgromadzenie i zabezpieczenie materiałów w celu odpowiedniego zabezpieczenia, w pierwszej kolejności, najcenniejszych zabytków nieruchomych tj. obiektów wpisanych do rejestru zabytków, a w szczególności ich najbardziej wartościowych elementów.

Wszystkie obiekty zabytkowe i obszary (cmentarz) podlegają ochronie w ramach prac przygotowawczych, polegających na:

- sprawdzeniu i uzupełnieniu ewidencji i dokumentacji technicznej, budowlanej i konserwatorskiej – opisowej, rysunków technicznych i fotografii stanu aktualnego, w tym kopii kart ewidencyjnych zabytków („białych kart”) oraz przygotowaniu ukrycia i zabezpieczenia tej dokumentacji, w ramach zabezpieczenia archiwum jednostki przed ewentualnym zniszczeniem lub kradzieżą;
- przygotowaniu i zorganizowaniu określonej ilości znaków rozpoznawczych Konwencji Haskiej z materiałami i narzędziami do ich przymocowania oraz określeniu sił i czasu wykonania;
- przygotowaniu wykonawców sprzętu i narzędzi oraz zaplanowaniu dostaw materiałów do wykonywania prac techniczno – zabezpieczających najbardziej cenne elementy wystroju architektonicznego oraz demontażu i ukrycia najbardziej zagrożonych detali;
- wydzieleniu i przeszkoleniu grupy zabezpieczenia i ratownictwa zabytków nieruchomych oraz zapewnienie jej właściwego wyposażenia i gotowości powiadamiania, dowozu, zabezpieczenia itp.;
- wyborze i zaangażowaniu konsultanta (architekta, konserwatora zabytków nieruchomych) do nadzorowania prac zabezpieczających ratowniczych i ewentualnej oceny strat;
- prowadzeniu monitoringu zagrożeń we współdziałaniu z organami obrony cywilnej, zarządzania kryzysowego, w oparciu o komunikaty i sygnały ostrzegawcze wojewódzkiego i lokalnego systemu ostrzegania;
- przeszkoleniu obsad obiektów z zakresu znajomości sygnałów alarmowych i sposobu postępowania (procedur) na wypadek zagrożeń wynikających z sytuacji militarnej i przewidywanych działań zbrojnych w rejonie powiatu;
- zorganizowaniu i przygotowaniu do uruchomienia systemu wzmocnionej obserwacji, kontroli dostępu i ochrony obiektów oraz obszarów na wypadek zagrożenia wojennego i terrorystycznego.

Czas działań: bezpośrednio po wystąpieniu zdarzenia do czasu zabezpieczenia.

9.9. Zadania w czasie podwyższonej gotowości:

W okresie narastania zagrożenia państwa będą podjęte następujące działania:

1. Zamknięcie dostępu na teren zabytków nieruchomych i obszarów.
2. Uruchomienie systemu wzmożonej obserwacji obiektów i ochrony polegającej na zorganizowaniu Stałego Dyżuru składającego się z pracowników poszczególnych obiektów (jeśli są takie obsady).
3. Wykonanie przewidzianych prac inżynieryjno-budowlanych w zabytkowych obiektach (obudowa, osłona, demontaż i ukrycie elementów) jeśli obiekty wymagają takich prac.
4. Umieszczenie znaków rozpoznawczych Konwencji Haskiej na dachach obiektów zabytkowych.
5. Przygotowanie budynków do zaciemniania, uruchamiania awaryjnego zasilania energetycznego i oświetlenia zastępczego – jeśli istnieją takie możliwości.
6. Zmagazynowanie i utrzymanie w stałej gotowości sprzętu technicznego i transportowego, materiałów (budowlanych, izolacyjnych itp.), narzędzi i urządzeń oraz środków podręcznych do prac ratowniczych i ochrony osobistej personelu obiektów.
7. Zgromadzenie niezbędnych zasobów zapasów wody, żywności, środków opatrunkowych i dezynfekcyjnych, środków czystości itp..
8. Sprawdzenie systemu łączności, alarmowania i powiadamiania pracowników i specjalistycznych służb ratowniczych, gminnych i powiatowych.
9. Prowadzenie stałego monitoringu zagrożeń i podejmowanie stosownych działań w zależności od sytuacji.
10. Zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia osobom wyznaczonym do Stałego Dyżuru, ochrony oraz grupy zabezpieczenia i ratownictwa zabytków (jeśli taka będzie powołana).

W razie wystąpienia nagłego zagrożenia wojennego i braku czasu na wykonanie wszystkich przewidywanych prac zabezpieczających obiekty zabytkowe – w pierwszej kolejności zostaną wykonane oznakowania obiektów zabytkowych znakami rozpoznawczymi Konwencji Haskiej.

UWAGA: CZAS WYKONANIA OZNAKOWANIA OD 5 DO 7 DNI.

9.10. Zadania w czasie działań militarnych:

1. Śledzenie sytuacji militarnej na podstawie komunikatów ze środków masowego przekazu, informacji od organów administracji wyższego szczebla oraz przekazywanie stosownych informacji właścicielom, użytkownikom i administratorom oraz innym podmiotom uczestniczącym w procesie ochrony zabytków.
2. Stosowanie się do ogłoszonych alarmów i komunikatów oraz niezwłoczne zapoznanie z nimi obsad obiektów oraz innych osób przebywających w tym czasie w obiektach zabytkowych.
3. Zaciemnienie budynków i uruchomienie systemów awaryjnego zasilania i oświetlenia jeśli takie istnieją.
4. Oznakowanie obiektów znakami umownymi zgodnie z założeniami Konwencji Haskiej.
5. Zamknięcie wjazdów i wejść oraz zapewnienie pełnej kontroli wstępu do obiektów zabytkowych.

6. Prowadzenie prac ratowniczych i doraźnych zabezpieczeń w razie zniszczeń lub uszkodzeń.
7. Powiadomienie w razie potrzeby specjalistycznych sił ratowniczych i ratownictwa medycznego – udzielanie im informacji i pomocy w czasie trwania akcji ratowniczych.
8. Dokonywanie oceny, szacowanie i dokumentowanie strat powstałych uszkodzeń i zniszczeń.
9. Przekazywanie informacji o stratach i ewentualnych potrzebach pomocy do organu założycielskiego i Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Czas działań: bezpośrednio po wystąpieniu zdarzenia do czasu zabezpieczenia.

9.11. Logistyczne zabezpieczenie działań ochrony zabytków:

Ochrona zabytków w wypadku konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowej w okresie podwyższenia gotowości obejmuje m.in. przygotowanie i rozmieszczenie znaków Konwencji Haskiej. W tym celu planuje się zakup niezbędnych materiałów służących do wykonania znaków takich jak: płótno, tektura, deski, plastik, farby, pędzle, tkaniny odporne na działanie warunków atmosferycznych i wykonanie znaków. Znaki Konwencji Haskiej przygotowane zostaną przez wybrane do tego celu firmy.

Za realizację tego przedsięwzięcia odpowiada Koordynator do spraw Obrony Cywilnej w Gminie. Fundusze będą pochodzić z budżetu Miasta i Gminy Szlichtyngowa (reagowania kryzysowego) i jednostek posiadających zabytki przewidziane do ochrony. Siły i środki techniczne potrzebne do wykonania i rozmieszczenia znaków Konwencji Haskiej, demontażu i ukrycia najcenniejszych detali i elementów wyposażenia zabytków, a także wykonania innych niezbędnych prac zabezpieczających zabytki i wspomagania profesjonalnych sił ratowniczych będą organizowane:

1. Na bazie jednostek PSP i OSP.
2. Firm posiadających sprzęt samochodowo – transportowy z obsługą tj. OSP. Gotowość do działania w ciągu 2 godzin.
3. Na bazie osób wyznaczonych przez właścicieli, administratorów i użytkowników zabytków, a także wolontariuszy.

W przypadku zaistnienia całodobowego działania przy ochronie zabytków zostanie zabezpieczona przez Urząd Miasta i Gminy Szlichtyngowa, baza noclegowa i wyżywienie dla uczestników działań zabezpieczających i ratowniczych. Przewiduje się umieszczenie uczestników działań ratowniczych w szkołach i świetlicach wiejskich należących do Miasta i Gminy Szlichtyngowa, a w razie potrzeby zorganizowanie zastępczych miejsc noclegowych w oparciu o łóżka polowe, koce, śpiwory, materace. Wyżywienie organizowane będzie na bazie stołówek szkolnych oraz firm cateringowych na terenie miasta i gminy.

Placówki edukacyjne stanowiące własność Miasta i Gminy Szlichtyngowa, mogące stanowić bazę w przypadku zagrożenia:

1. Zespół Placówek Edukacyjnych w Szlichtyngowej:
  - Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II
  - ul. Daszyńskiego 16
  - 67-407 Szlichtyngowa

- Przedszkole Samorządowe
ul. Daszyńskiego 16
67-407 Szlichtyngowa
- 2. Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Jędrzychowicach
Punkt Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Jędrzychowicach
Kowalewo 62A
67-407 Szlichtyngowa
- 3. Szkoła Podstawowa im. Danuty Siedzikówny „Inki” w Starych Drzewcach
Stare Drzewce 55
67-407 Szlichtyngowa

Czas działań: bezpośrednio po wystąpieniu zdarzenia do czasu zabezpieczenia.

10. WYKAZ ZABYTEKÓW NIERUCHOMYCH NA TERENIE MIASTA I GMINY SZLICHTYNGOWA WRAZ ZE SPOSOBAMI ZABEZPIECZEŃ ORAZ DANYMI DOTYCZĄCYMI REALIZACJI PRAC:

Lp.	Obiekt	Elementy podlegające zabezpieczeniu	Proponowany sposób zabezpieczenia	Niezbędne siły i czas na wykonanie zadania	Koszty	Uwagi
1.	<p>Kościół filialny pw. św. Jadwigi w Goli</p> <p>Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Piotra i Pawła, ul. Główna 80A, 67-200 Serby</p> <p>Proboszcz ks. Marek Waściński</p> <p>Tel. 76 833 11 99</p>	cały obiekt wraz z wyposażeniem	<ul style="list-style-type: none"> - umieszczenie znaków rozpoznawczych Konwencji Haskiej; - wykonanie szczegółowej dokumentacji fotograficznej i ukrycie jej z pozostałą dokumentacją; - zabezpieczenie wszelkiej dokumentacji dotyczącej zabytku w odpowiednich opakowaniach i ukrycie w bezpiecznym miejscu w obrębie obiektu; - wzmocnienie ochrony przeciwpożarowej poprzez zwiększenie środków gaśniczych; - wzmocnienie uszkodzonych konstrukcji poprzez wstawienie drewnianych lub metalowych stempli; - zabezpieczenie okien poprzez przesłonięcie otworów płytami OSB lub sklejką; - zabezpieczenie elementów wyposażenia na miejscu płytami OSB oraz folią przeciwpożarową; 	proboszcz parafii i członkowie rady parafialnej (5 osób), 4 dni	5000,00 zł.	
2.	<p>Dzwonnica kościelna w Goli</p> <p>Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Piotra i Pawła, ul. Główna 80A, 67-200 Serby</p>		<ul style="list-style-type: none"> - umieszczenie znaków rozpoznawczych Konwencji Haskiej; - wykonanie szczegółowej dokumentacji fotograficznej i ukrycie jej z pozostałą dokumentacją; - zabezpieczenie wszelkiej dokumentacji dotyczącej zabytku w odpowiednich opakowaniach i ukrycie w bezpiecznym miejscu w obrębie obiektu; - wzmocnienie ochrony przeciwpożarowej poprzez zwiększenie środków gaśniczych; - wzmocnienie uszkodzonych konstrukcji poprzez wstawienie drewnianych lub 	proboszcz parafii i członkowie rady parafialnej (5 osób), 4 dni	1500,00 zł.	

	Proboszcz ks. Marek Waściński Tel. 76 833 11 99		metalowych stempli; - zabezpieczenie okien poprzez przesłonięcie otworów płytami OSB lub sklejką;			
3.	Cmentarz żydowski w Górczynie Gmina Szlichtyngowa ul. Rynek 1 67-407 Szlichtyngowa Burmistrz: Jolanta Wielgus Tel. 65 549 23 27		- umieszczenie znaków rozpoznawczych Konwencji Haskiej; - wykonanie szczegółowej dokumentacji fotograficznej i ukrycie jej z pozostałą dokumentacją; - zabezpieczenie wszelkiej dokumentacji dotyczącej zabytku w odpowiednich opakowaniach i ukrycie w bezpiecznym miejscu w obrębie obiektu; - zabezpieczenie macew płytami OSB lub sklejką;	Burmistrz Miasta i Gminy Szlichtyngo wa, pracownicy urzędu (5 osób), 2 dni	2000,00 zł.	
4.	Kościół ewangelicki ob. Rzymsko- katolicki filialny pw. bł. Jana z Dukli w Jędrychowica ch Parafia Rzymskokatol icka pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny i św. Jana	cały obiekt	- umieszczenie znaków rozpoznawczych Konwencji Haskiej; - wykonanie szczegółowej dokumentacji fotograficznej i ukrycie jej z pozostałą dokumentacją; - zabezpieczenie wszelkiej dokumentacji dotyczącej zabytku w odpowiednich opakowaniach i ukrycie w bezpiecznym miejscu w obrębie obiektu; - wzmocnienie ochrony przeciwpożarowej poprzez zwiększenie środków gaśniczych; - wzmocnienie uszkodzonych konstrukcji poprzez wstawienie drewnianych lub metalowych stempli; - zabezpieczenie okien poprzez przesłonięcie otworów płytami OSB lub sklejką;	proboszcz parafii i członkowie rady parafialnej (5 osób), 4 dni	5000,00 zł.	

	<p>Apostoła w Siedlnicy</p> <p>Siedlnica 39, 67-406 Wschowa</p> <p>proboszcz: ks. Dominik Kamiński, Tel. 668 184 670</p>					
5.	<p>Pałac w Jędrzychowicach</p> <p>Osoba prywatna</p>	cały obiekt	<ul style="list-style-type: none"> - umieszczenie znaków rozpoznawczych Konwencji Haskiej; - wykonanie szczegółowej dokumentacji fotograficznej i ukrycie jej z pozostałą dokumentacją; - zabezpieczenie wszelkiej dokumentacji dotyczącej zabytku w odpowiednich opakowaniach i ukrycie w bezpiecznym miejscu w obrębie obiektu; - wzmocnienie ochrony przeciwpożarowej poprzez zwiększenie środków gaśniczych; - wzmocnienie uszkodzonych konstrukcji poprzez wstawienie drewnianych lub metalowych stempli; - zabezpieczenie okien poprzez przesłonięcie otworów płytami OSB lub sklejką; 	<p>Właściciele i mieszkańcy wsi (5 osób), 2 dni</p>	3000,00 zł	
6.	<p>Kościół pw. bł. Szymona z Lipnicy w Starych Drzewcach</p> <p>Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Jakuba Apostoła Konradowo</p>	cały obiekt	<ul style="list-style-type: none"> - umieszczenie znaków rozpoznawczych Konwencji Haskiej; - wykonanie szczegółowej dokumentacji fotograficznej i ukrycie jej z pozostałą dokumentacją; - zabezpieczenie wszelkiej dokumentacji dotyczącej zabytku w odpowiednich opakowaniach i ukrycie w bezpiecznym miejscu w obrębie obiektu; - wzmocnienie ochrony przeciwpożarowej poprzez zwiększenie środków gaśniczych; - wzmocnienie uszkodzonych konstrukcji 	<p>proboszcz parafii i członkowie rady parafialnej (5 osób), 4 dni</p>	5000,00 zł.	

	50, 67-400 Wschowa proboszcz: ks. Sławomir Kukla, Tel. 65 540 94 13, 602 404 430		poprzez wstawienie drewnianych lub metalowych stempli; - zabezpieczenie okien poprzez przesłonięcie otworów płytami OSB lub sklejką; - zabezpieczenie elementów wyposażenia na miejscu; - zabezpieczenie prospektu organowego płytami OSB i folią przeciwpożarową;			
7.	Dwór w Starych Drzewcach Osoba prywatna		- umieszczenie znaków rozpoznawczych Konwencji Haskiej; - wykonanie szczegółowej dokumentacji fotograficznej i ukrycie jej z pozostałą dokumentacją; - zabezpieczenie wszelkiej dokumentacji dotyczącej zabytku w odpowiednich opakowaniach i ukrycie w bezpiecznym miejscu w obrębie obiektu; - wzmocnienie ochrony przeciwpożarowej poprzez zwiększenie środków gaśniczych; - wzmocnienie uszkodzonych konstrukcji poprzez wstawienie drewnianych lub metalowych stempli; - zabezpieczenie okien poprzez przesłonięcie otworów płytami OSB lub sklejką;	Właściciele i mieszkańcy wsi (5 osób), 2 dni	3000,00 zł.	
8.	Wiatrak z 1757 r. w Szlichtyngowej własność prywatna		- umieszczenie znaków rozpoznawczych Konwencji Haskiej; - wykonanie szczegółowej dokumentacji fotograficznej i ukrycie jej z pozostałą dokumentacją; - zabezpieczenie wszelkiej dokumentacji dotyczącej zabytku w odpowiednich opakowaniach i ukrycie w bezpiecznym miejscu w obrębie obiektu; - wzmocnienie ochrony przeciwpożarowej poprzez zwiększenie środków gaśniczych; - wzmocnienie uszkodzonych konstrukcji poprzez wstawienie drewnianych lub metalowych stempli; - zabezpieczenie okien poprzez	Właściciele i mieszkańcy wsi (5 osób), 2 dni	3000,00 zł.	

			przesłonięcie otworów płytami OSB lub sklejką;			
9.	Budynek bramny z 1907 r. nr 16 własność prywatna	cały obiekt	<ul style="list-style-type: none"> - umieszczenie znaków rozpoznawczych Konwencji Haskiej; - wykonanie szczegółowej dokumentacji fotograficznej i ukrycie jej z pozostałą dokumentacją; - zabezpieczenie wszelkiej dokumentacji dotyczącej zabytku w odpowiednich opakowaniach i ukrycie w bezpiecznym miejscu w obrębie obiektu; - wzmocnienie ochrony przeciwpożarowej poprzez zwiększenie środków gaśniczych; - wzmocnienie uszkodzonych konstrukcji poprzez wstawienie drewnianych lub metalowych stempli; - zabezpieczenie okien poprzez przesłonięcie otworów płytami OSB lub sklejką; 	Właściciele i mieszkańcy wsi (5 osób), 2 dni	3000,00 zł.	
10.	Kościół w runie w Wyszanowie Gmina Szlichtyngowa ul. Rynek 1, 67-407 Szlichtyngowa Burmistrz: Jolanta Wielgus Tel. 65 549 23 27	cały obiekt	<ul style="list-style-type: none"> - umieszczenie znaków rozpoznawczych Konwencji Haskiej; - wykonanie szczegółowej dokumentacji fotograficznej i ukrycie jej z pozostałą dokumentacją; - zabezpieczenie wszelkiej dokumentacji dotyczącej zabytku w odpowiednich opakowaniach i ukrycie w bezpiecznym miejscu w obrębie obiektu; - wzmocnienie ochrony przeciwpożarowej poprzez zwiększenie środków gaśniczych; - wzmocnienie uszkodzonych konstrukcji poprzez wstawienie drewnianych lub metalowych stempli; 	Burmistrz Miasta i Gminy Szlichtyngowa, pracownicy urzędu (5 osób), 2 dni	2000,00 zł.	
11.	Kościół pw. Św. Magdaleny w Zamysławie Parafia Rzymskokatolicka pw.	cały obiekt	<ul style="list-style-type: none"> - umieszczenie znaków rozpoznawczych Konwencji Haskiej; - wykonanie szczegółowej dokumentacji fotograficznej i ukrycie jej z pozostałą dokumentacją; - zabezpieczenie wszelkiej dokumentacji dotyczącej zabytku w odpowiednich opakowaniach i ukrycie w bezpiecznym 	proboszcz parafii i członkowie rady parafialnej (5 osób), 4 dni	5000,00 zł.	

	<p>Podwyższenia Krzyża Świętego w Szlichtyngowie</p> <p>Proboszcz: ks. Jan Sobolewski,</p> <p>Tel. 65 540 72 25</p>		<p>miejsu w obrębie obiektu;</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie ochrony przeciwpożarowej poprzez zwiększenie środków gaśniczych; - wzmocnienie uszkodzonych konstrukcji poprzez wstawienie drewnianych lub metalowych stempli; - zabezpieczenie okien poprzez przesłonięcie otworów płytami OSB lub sklejką; 			
12.	<p>Pałac w Zamyślowie</p> <p>własność prywatna</p>	cały obiekt	<ul style="list-style-type: none"> - umieszczenie znaków rozpoznawczych Konwencji Haskiej; - wykonanie szczegółowej dokumentacji fotograficznej i ukrycie jej z pozostałą dokumentacją; - zabezpieczenie wszelkiej dokumentacji dotyczącej zabytku w odpowiednich opakowaniach i ukrycie w bezpiecznym miejscu w obrębie obiektu; - wzmocnienie ochrony przeciwpożarowej poprzez zwiększenie środków gaśniczych; - wzmocnienie uszkodzonych konstrukcji poprzez wstawienie drewnianych lub metalowych stempli; - zabezpieczenie okien poprzez przesłonięcie otworów płytami OSB lub sklejką; - zabezpieczenie elementów wyposażenia na miejscu płytami OSB oraz folią przeciwpożarową; 	<p>Właściciele i mieszkańcy wsi (5 osób),</p> <p>2 dni</p>	3000,00 zł.	

11. WYKAZ JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH CHRONIĄCYCH ZABYTKI RUCHOME:

a) na miejscu:

- wyposażenie kościoła filialnego pw. św. Jadwigi w Goli:

Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Piotra i Pawła, ul. Główna 80A, 67-200 Serby
Proboszcz ks. Marek Waściński
Tel. 76 833 11 99

- wyposażenie kościoła ewangelickiego ob. rzymskokatolickiego filialnego pw. bł. Jana z Dukli w Jędrychowicach:

Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny i św. Jana Apostoła w Siedlnicy
Siedlnica 39, 67-406 Wschowa
proboszcz: ks. Dominik Kamiński,
Tel. 668 184 670

- wyposażenie kościoła pw. bł. Szymona z Lipnicy w Starych Drzewcach:

Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Jakuba Apostoła
Konradowo 50, 67-400 Wschowa
proboszcz: ks. Sławomir Kukla, tel. 65 540 94 13, 602 404 430

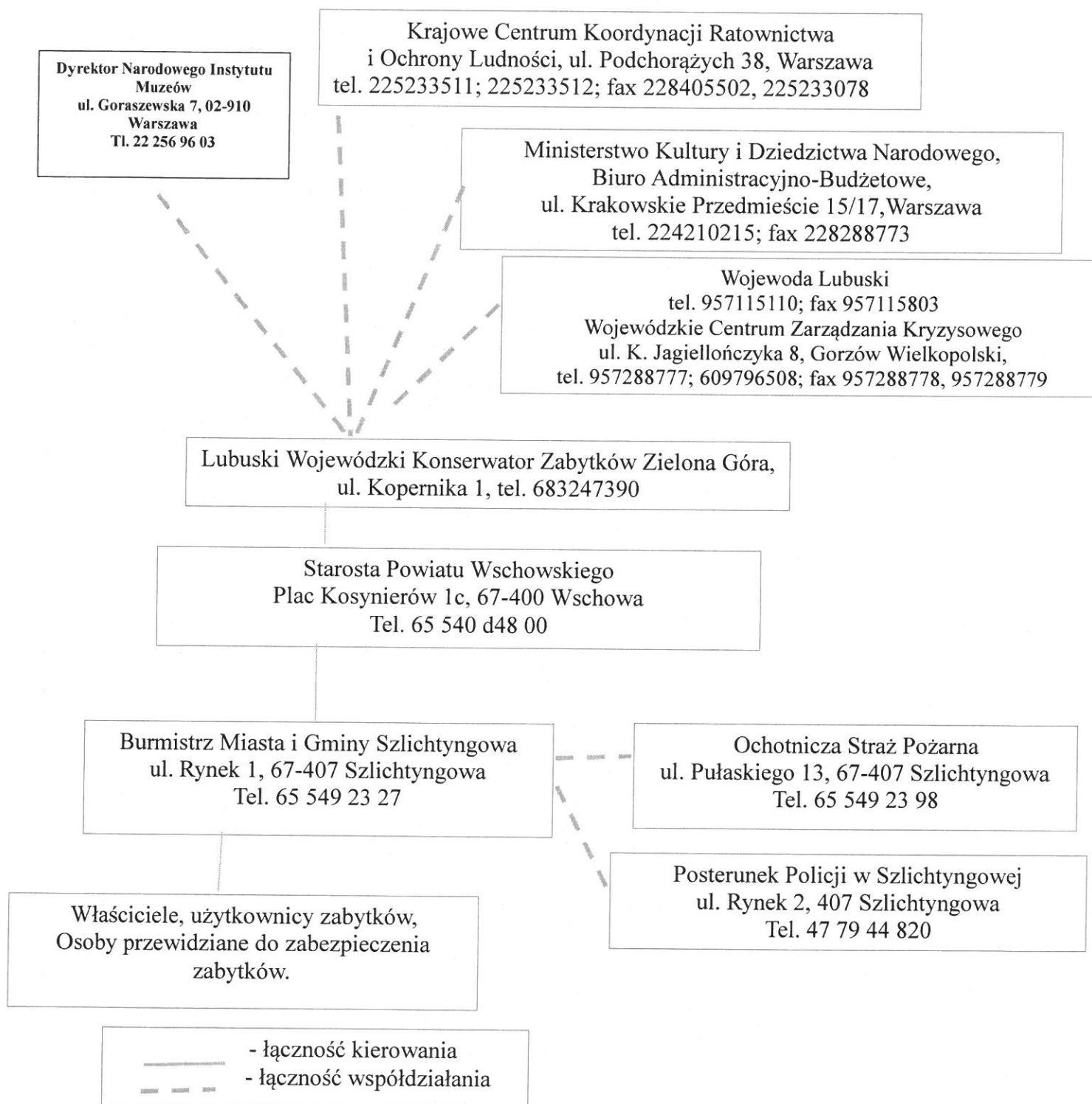
- wyposażenie kościoła pw. Św. Magdaleny w Zamysławie:

Parafia Rzymskokatolicka pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Szlichtyngowej
Proboszcz: ks. Jan Sobolewski,
Tel. 65 540 72 25

12. RODZAJE I LICZBA ZABYTEKÓW RUCHOMYCH PODLEGĄCYCH ROZŚRODKOWANIU I EWAKUACJI WRAZ Z OPISEM PROWADZONYCH PRAC

Miasto i Gmina Szlichtyngowa nie przewiduje rozśrodkowania ani ewakuacji obiektów ruchomych. Zostaną one zabezpieczone na miejscu. Ewentualne rozśrodkowanie lub ewakuacja zabytków ruchomych może się znajdować w jednostkowych planach ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych.

13. SPOSÓB WSPÓŁDZIAŁANIA, POWIADAMIANIA I ŁĄCZNOŚCI:

14. SPOSOBY INFORMOWANIA O STRATACH W ZABYTKACH:

W razie zaistnienia straty w zabytkach po klęsce żywiołowej lub innej szkody jak np. włamania, kradzieży, planuje się:

1. Zapewnienie stałego dozoru miejsca zdarzenia żeby nie dopuścić do dalszej dewastacji zabytku nieruchomego i kradzieży zabytków ruchomych;
2. Zgłoszenie szkody na policję w przypadku włamania i kradzieży;
3. Natychmiastowe zawiadomienie Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o zaistnieniu kradzieży lub innej szkody w zabytkach;
4. Oszacowanie na miejscu szkód przez służby konserwatorskie i wypełnienie formularza zgłoszenia strat w zabytkach, stanowiącego załącznik nr 10 do Instrukcji dołączonej do Rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (Dz. U. Nr 212 z dnia 29 września 2004 r., poz. 2153), wzór poniżej.
5. W razie włamania, kradzieży, zaginięcia obiektu zabytkowego wypełnienie przez służbę konserwatorską Arkusza zgłoszenia strat w dobrach kultury i przesłanie go wraz ze zdjęciem zabytku do Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów, 62-916 Warszawa, Al. Okrężna 9, w celu wprowadzenia do Krajowego Wykazu Zabytków Skradzionych i dalszego poszukiwania utraconego zabytku.

ARKUSZ ZGŁOSZENIA STRAT NA TERENIE MIASTA I GMINY SZLICHTYNGOWA:

Adresat:

- Generalny Konserwator Zabytków
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
00-071 Warszawa, ul. Krakowskie Przedmieście 15/17
tel. 22 421-01-00, 22 421-04-45, fax. 22 826-77-22

- Departament Ochrony Zabytków
02-656 Warszawa, ul. Ksawerów 13,
tel. 22 646-05-27, 22 646-05-13, fax 22 848-53-53

Do wiadomości:

- Narodowy Instytut Dziedzictwa,
00-924 Warszawa, ul. Kopernika 36/40, tel./fax 22 826-93-52, e-mail: nid@nid.pl,
- Narodowy Instytut Muzealnictwa
02-916 Warszawa, ul. Okrężna 9, tel. 22 651-53-00, 22 651-75-00, fax. 22 642-11-85,
e-mail: biuro@nimoz.pl

1. Instytucja zgłaszająca – Lubuski Wojewódzki Konserwator Zabytków , 65-063 Zielona Góra, ul. Kopernika 1,

tel. 683247390, e-mail: sekretariat.zgora@lwkwz.pl

2. Numer kolejny informacji w rejestrze strat WUOZ
3. Nazwa obiektu (zespołu, zbioru).
4. Rodzaj zabytku (architektura, malarstwo, rzeźba, rzemiosło artystyczne, starodruki, archeologia i in.).
5. Położenie – miejscowość, gmina, powiat, dokładny adres.
6. Zwięzły opis obiektu – czas powstania, autor (projektant), styl, materiał, wymiary, kubatura, powiat, dokładny adres.
7. Numer i data decyzji o wpisie do rejestru zabytków (ewidencji), sposób udokumentowania.
8. Właściciel, użytkownik.
9. Data zdarzenia.
10. Rodzaj i krótki opis zdarzenia oraz ewentualnie akcji ratowniczej.
11. Określenie przyczyny.
12. Opis strat i podjęte środki zabezpieczające.
13. Wstępny szacunek (szkód) i ewentualnie % utraty wartości obiektu (zbioru), jeżeli jest to możliwe do określenia.
14. Możliwości i szacunkowy koszt likwidacji szkód (konserwacji, odbudowy, uzupełnień, rekonstrukcji itp.).
15. Organ prowadzący postępowanie i na czyje zgłoszenie (zawiadomienie).
16. Inne istotne informacje.
17. Załączniki – zdjęcia ukazujące stan obiektu przed i po zdarzeniu.

Podpis Lubuskiego
Wojewódzkiego Konserwatora
Zabytków

Formularz zgłoszenia strat w zabytkach załączono na s. 80.

15. ZESTAWIENIE PRAC DOKUMENTACYJNYCH I KONSERWATORSKICH:

1. Po ustąpieniu klęski żywiołowej lub zagrożenia właściciel lub użytkownik wraz ze służbą konserwatorską przeprowadza wizję lokalną sprawdzając stan zachowania zabytków.
2. Sporządza się szczegółowy protokół z opisem strat wraz z dokumentacją fotograficzną lub filmową.
3. W uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków i nadzorem budowlanym wykonuje się doraźne prace zabezpieczające zabytek nieruchomy zapobiegając jego dalszej dewastacji, zwracając szczególną uwagę na zabezpieczenie elementów detalu architektonicznego, stolarki okiennej i drzwiowej, elementów wystroju wnętrz.
4. W celu prowadzenia dalszej odbudowy obiektu sporządza się inwentaryzację z ekspertyzą techniczną i projektem budowlanym.
5. Sprawdza się stan zachowania zabytków ruchomych przeprowadzając ich inwentaryzację, porównując ilość uratowanych, zabezpieczonych obiektów z posiadaną dokumentacją, spisami i kartami inwentaryzacyjnymi ze zdjęciami, znajdującymi się u właściciela lub w razie ich zniszczenia w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Zielonej Górze.
6. Po wykonaniu doraźnych prac zabezpieczających dalsze prace konserwatorskie powierza się zawodowym konserwatorom dzieł sztuki, pod nadzorem służb konserwatorskich.

Zestawienie prac dokumentacyjnych i zabezpieczających w razie strat i szkód w zabytkach

Lp.	Miejscowość, nazwa zabytku	Przedsięwzięcie	Sposób działania	Siły i środki

**16. WYKAZ JEDNOSTEK, INSTYTUCJI, ORGANIZACJI, KONSERWATORÓW
PRZEWIDZIANYCH DO UDZIELENIA POMOCY ZABYTKOM W RAZIE
ZAGROŻENIA:**

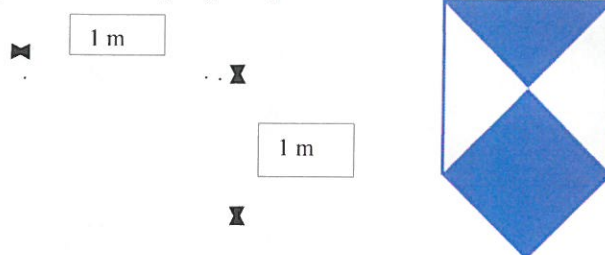
Jednostka, instytucja, organizacja, rzeczoznawca	Adres	Telefon, fax	Uwagi
Burmistrz Miasta i Gminy Szlichtyngowa	ul. Rynek 1, 67-407 Szlichtyngowa	Tel. 65 549 23 27	
Posterunek Policji w Szlichtyngowej	ul. Rynek 2, 67-407 Szlichtyngowa	112 lub 997 Tel. 47 79 44 820	
Ochotnicza Straż Pożarna	ul. Pułaskiego 13, 67-407 Szlichtyngowa	112 lub 998 Tel. 65 549 23 98	
Starosta Powiatu Wschowskiego	Plac Kosynierów 1c, 67-400 Wschowa	Tel. 65 540 48 00	
Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej we Wschowie	ul. Kazimierza Wielkiego 6, 67-400 Wschowa	Tel. 65 540 22 53	
Komenda Powiatowa Policji we Wschowie	ul. Kazimierza Wielkiego 12, 67-400 Wschowa	Tel. 47 794 32 11	
Lubuski Wojewódzki Konserwator Zabytków	ul. Kopernika 1, 65-001 Zielona Góra	Tel. 683247390	
Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego	Plac Kosynierów 1c, 67-400 Wschowa	Tel. 684583855	

17. OZNAKOWANIE OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH

Wzór znaku rozpoznawczego Konwencji Haskiej w układzie pojedynczym służy do oznakowania zabytków korzystających z ochrony ogólnej.

Znak rozpoznawczy Konwencji Haskiej z czytelną informacją, że obiekt (nazwa obiektu, nr obiektu itp.) jest zaliczony do obiektów korzystających z ochrony ogólnej, umieszcza się przy wejściu do obiektu zabytkowego. Dolna krawędź znaku powinna znajdować się 2 metry powyżej poziomu ziemi.

Pełną widoczność znaku za dnia zapewnia się poprzez odpowiednie jego rozmieszczenie na:

- dachach obiektu:

a) pojedynczego obiektu:

- dachu płaskim – jeden znak,
- dachu o wysokiej kalenicy – po jednym znaku po obu stronach kalenicy,
- dachu o więcej niż dwóch połaciach – po jednym znaku na każdej połaci,

b) kilku obiektach na nieruchomości:

- o dachach płaskich – po jednym znaku na każdym obiekcie,
- o dachach o wysokiej kalenicy, po jednym znaku z jednej i drugiej strony kalenicy;

- zewnętrznych ścianach obiektu;

- placach, na których rozmieszczonych jest kilka obiektów: jeden znak podwójny.

Znaki można wykonać i umieścić w sposób nieprzynoszący szkody dla zabytku na:

- dachu obiektu, ścianach obiektu – zawieszenie plansz tekturowych (z desek) z namalowanym znakiem;
- na placu nieruchomości – rozciągnięcie płótna lub innego tworzywa z namalowanym znakiem lub wysypanie kolorowego kruszywa (materiałów trwałych).

Uwaga: Rozmiary znaków powinny być proporcjonalne do wielkości obiektu.

18. WZÓR KARTY TOŻSAMOŚCI

dla personelu przydzielonego do ochrony zabytków

(strona frontowa)

(na odwrocie)

	
<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">kolor niebieski</div>	
Nazwisko	
Imiona	
Data urodzenia	
Tytuł lub stopień	
Stanowisko	
Jest posiadaczem niniejszej karty tożsamości na podstawie Konwencji Haskiej z dn. 14 maja 1954 r. o ochronie dóbr kultury w razie konfliktu zbrojnego.	
Data wystawienia	Numer karty .....

(Fotografia posiadacza)		
Podpis lub odciski palców albo jedno i drugie		
(Pieczęć sucha władzy wystawiającej kartę)		
Wzrost	Oczy	Włosy .....
Inne elementy identyfikacji		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		

19. FORMULARZ ZGŁOSZENIA STRAT W ZABYTEKACH:

Lp	Miejscowość (adres, gmina)	Obiekt, nr wpisu do rejestru zabytków	Funkcja	Właściciel, użytkownik, zarządca	Rodzaj, związły opis i przyczyna strat	Wartość strat i przewidywane źródła finansowania ich usunięcia	Adnotacja o weryfikacji strat na miejscu przez organ ochrony zabytków	Wykonane prace ratowniczo- zabezpieczające i konserwatorskie, organ prowadzący ewentualne postępowanie wyjaśniające
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								
7.								
8.								

